

2019

**PASŪTĪTĀJS:
K.VASILIAUSKAS**

**IZSTRĀDĀTĀJS:
SIA "PROJEKTS 3i"
REG. NR.40103373734
Ausekļa iela 3-99, Rīga, LV-1010**

STRATĒĢISKAIS IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS

Plānošanas dokumentam

**Detālplānojums zemes vienībai Baraviku ielā 9
(kadastra Nr. 8060 004 0747), Garkalnes novadā**

1.SĒJUMS

VIDES PĀRSKATS

Galīgā redakcija

SATURS

IEVADS	4
1. DETĀLPLĀNOJUMA PAMATNOSTĀDNES	5
1.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENIE IZSTRĀDES MĒRĶI	5
1.2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA SATURA IZKLĀSTS.....	5
1.3. ATBILSTĪBA GARKALNES NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMAM	8
2. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	10
2.1. STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI.....	10
2.2. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	14
2.2.1. <i>Nacionālie vides aizsardzību reglamentējošie normatīvie akti</i>	15
3. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE	19
3.1. STRATĒĢISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS	19
3.2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	20
3.3. SAŅEMTIE PRIEKŠLIKUMI, ATSAUKSMES UN TO ANALĪZE	20
4. DETĀLPLĀNOJUMA TERITORIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS	20
4.1. GARKALNES NOVADA TERITORIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS	21
4.2. SAIMNIECISKĀ DARBĪBA GARKALNES NOVADĀ	23
5. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA UN DABAS RESURSU APRAKSTS	23
5.1. RELJEFS UN ĢEOMORFOLOĢISKĀ UZBŪVE	23
5.2. AINAVAS UN KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS.....	24
5.3. KLIMATISKIE APSTĀKĻI.....	25
5.4. ĢEOLOĢISKĀ UZBŪVE	27
5.5. HIDROĢEOLOĢISKAIS RAKSTUROJUMS	31
5.6. VIRSZEMES ŪDENSOBJEKTU RAKSTUROJUMS.....	33
5.7. TERITORIJAS UN APKĀRTNES DABAS VĒRTĪBU RAKSTUROJUMS.....	34
5.8. ANTROPOĢĒNĀ SLODZE	42
5.8.1. <i>Komunālo pakalpojumu pieejamība</i>	42
6. ALTERNATĪVIE RISINĀJUMI, IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	44
7. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT	44
8. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	45
8.1. IETEKME UZ VIDI PAREDZĒTĀS TERITORIJAS SAGATAVOŠANAS UN BŪVNIECĪBAS DARBU LAIKĀ.....	45
8.2. PROGNOZĒJAMĀ IETEKME UZ VIDI SAVRUPMĀJU EKSPLUATĀCIJAS LAIKĀ	46

8.2.1.	<i>Ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un apkārtnes bioloģisko daudzveidību</i>	46
8.2.2.	<i>Citas iespējamās ietekmes</i>	48
8.2.3.	<i>Limitējošo faktoru analīze</i>	48
8.2.4.	<i>Ietekmes uz vidi būtiskuma izvērtējums</i>	48
8.3.	NEPIECIEŠAMĀS IZMAIŅAS TERITORIJU PLĀNOJUMOS UN PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS	49
9.	RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI	50
10.	IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	51
11.	PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME	51
12.	PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	51
13.	IZMANTOTĀ LITERATŪRA	52

PIELIKUMI:

1. Garkalnes novada domes izsniegtais darba uzdevums Detālplānojuma izstrādei;
2. Vides pārraudzības valsts biroja Lēmums Nr. 4-02/26
3. Īpašuma tiesību apliecinājoši dokumenti.
4. Eksperta Ornitologa papildināts atzinums par plānotās apbūves īpašumā ar kadastra Nr.80600040747 (Garkalnes novads, Baraviku iela 6) ietekmi uz dabas lieguma “Garkalnes meži” ornitofaunu.
5. Ekspertes S.Ikaunieces atzinums
6. Paziņojums par detālplānojuma Baraviku ielā 9 Garkalnes ciemā projekta un tā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata pirmās redakcijas publisko apspriešanu.
7. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols
8. Dalībnieku saraksts
9. Ziņojums par saņemtajiem institūciju atziniem
10. Ziņojums par fizisku un juridisku personu iesniegumiem
11. Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācijas 03.05.2019. atzinums Nr.4.8/2365/2019-N
12. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvaldes 15.05.2019. atzinums Nr. 4.5.-08/3743
13. Veselības inspekcijas 25.04.2019. atzinums Nr. 4.5.-6./10762/871

IEVADS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta plānošanas dokumentam “Detālplānojums zemes vienībai Baraviku ielā 9 (kadastra Nr. 8060 004 0747), Garkalnes novadā” pamatojoties uz Garkalnes novada domes 2016.gada 27.septembra lēmumu „Par detālplānojuma zemes vienībai Baraviku ielā 9 izstrādes uzsākšanu” (sēdes protokols Nr.11, 3.§), likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta (MK) 2004.gada 23.marta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 22.05.2018. Lēmumu Nr.4-02/26 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts Detālplānojuma izstrādes laikā, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti apkopoti Vides pārskatā.

Detālplānojuma izstrādes ierosinātājs ir zemes īpašnieks fiziska persona.

Vides pārskats sagatavots balstoties uz Garkalnes novada attīstības plānošanas dokumentos Garkalnes novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam un Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013. – 2025.gadam noteikto, kā arī izvērtējot un ņemot vērā Ministru kabineta 2011.gada 6.decembra noteikumos Nr.930 “Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” ietvertās prasības.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā nav konstatēti tādi ierobežojošie vai limitējošie faktori, kas liegtu detālplānojuma teritorijā īstenot paredzēto darbību - zemes gabala sadalīšanu divās zemes vienībās 4143 m² un 5364 m² platībā un vienas savrupmājas katrā no zemes gabaliem būvniecību.

Tāpat nav konstatētas detālplānojumā ietvertas nostādnes vai risinājumi, kas būtu pretrunā ar citiem plānošanas dokumentiem, spēkā esošiem normatīvajiem aktiem vai starptautiskām tiesību normām.

1. DETĀLPLĀNOJUMA PAMATNOSTĀDNES

Detālplānojuma izstrādes mērķis ir precizēt izmantošanas iespējas un apgrūtinājumus zemes vienībai Baraviku ielā 9 ar kopējo platību 0,9507 ha.

Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumā noteikto: detālplānojums ir detalizēts vietējās pašvaldības teritorijas daļas plānojums, kuru izstrādā, lai noteiktu prasības konkrētu zemes vienību izmantošanai un apbūves parametriem, kā arī precizētu zemes vienību robežas un aprobežojumus. Detālplānojums nenosaka funkcionālā zonējuma vai izmantošanas veida izmaiņas. Detālplānojumu izstrādā pirms jaunas būvniecības uzsākšanas vai zemes vienību sadalīšanas, ja tas rada nepieciešamību pēc kompleksiem risinājumiem un ja normatīvajos aktos nav noteikts citādi. Detālplānojuma izstrādes nepieciešamību un tā detalizācijas pakāpi, ņemot vērā izstrādes pamatojumu, nosaka vietējā pašvaldība darba uzdevumā (1.pielikums).

1.1. Plānošanas dokumenta galvenie izstrādes mērķi

Detālplānojuma izstrādes mērķis ir detalizēt Garkalnes novada teritorijas plānojumu 2013. – 2024.gadam (ar 2015.gada grozījumiem), tajā noteiktās plānotās (atļautās) izmantošanas prasības, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus detālplānojuma robežās un plānot risinājumam atbilstošu infrastruktūru. Atbilstīgi pašvaldības apstiprinātajam darba uzdevumam, detālplānojuma izstrādes mērķis ir precizēt izmantošanas iespējas un apgrūtinājumus zemes vienībai Baraviku ielā 9 ar kopējo platību 0,9507 ha.

Apstiprinātajā darba uzdevumā detālplānojuma izstrādei noteiktā detālplānojuma teritorija ir zemes vienība Baraviku iela 9 ar kopējo platību 0,9507 ha. Zemes vienība Baraviku ielā 9 ar kadastra apzīmējumu 8060 010 0529 atrodas Garkalnes novadā, pie Garkalnes ciema robežas.

Detālplānojuma teritorija atrodas Natura 2000 teritorijā dabas liegumā “Garkalnes meži” – tā neitrālajā zonā, kas ir bijušās padomju armijas izmantotās teritorijas daļa. Detālplānojuma teritorija, saskaņā ar MKN 930 pilnībā iekļauta dabas lieguma neitrālajā zonā, kur MKN 930 33.punktā ir noteikts ka: “Zemesgabalu sadalīšana un jauna būvniecība neitrālajā zonā pieļaujama atbilstoši detālplānojumam un stratēģiskajam ietekmes uz vidi novērtējumam, ja saņemts pozitīvs Vides pārraudzības valsts biroja atzinums par ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000).”

Tādējādi detālplānojuma un stratēģiskā ietekmes uz vidi izstrādes nepieciešamību minētajai teritorijai nosaka MKN Nr.930.

1.2. Plānošanas dokumenta satura izklāsts

Detālplānojums ietver četras daļas:

1.daļa. Paskaidrojuma raksts ar teritorijas pašreizējās izmantošanas raksturojumu, turpmākās izmantošanas, detālplānojuma risinājumu un tā pamatojumu aprakstu.

2.daļa. Grafiskā daļa, kurā attēlota detālplānojuma zemes vienības robežas, šo zemes vienību atļautā izmantošana un apbūves parametri, t.sk. plānotā satiksmes infrastruktūras shēma, ielu sarkanās līnijas un to šķērsprofilu shēma, objekti, kuriem noteiktas aizsargjoslas. Detālplānojums izstrādāts LKS-92 TM koordinātu sistēmā uz pasūtītāja izsniegta topogrāfiskā plāna ar mēroga noteiktību 1:500 ar savietotu nekustamā īpašuma valsts kadastra karti. Uzmērīšana veikta 2017.gada 5.janvārī.

3.daļa. Teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumi, kuri ietver detalizētas prasības konkrētās teritorijas izmantošanai un izmantošanas aprobežojumus.

4. daļa. Kopsavilkums par detālplānojuma izstrādi ietver pašvaldības lēmumus, darba uzdevumu, institūciju nosacījumus un sniegtos atzinumus/saskaņojumus, ziņojumu par institūciju atzinumiem/saskaņojumiem, turpmāk tiks papildināts ar informāciju par publiskās apspriešanas procesu, t.sk. publikācijas presē, publiskās apspriedes sanāksmes protokolu, ziņojumu par vērā ņemtajiem un noraidītajiem fizisko un juridisko personu priekšlikumiem un iebildumiem, u.c. dokumentus.

Detālplānojuma risinājumi paredz:

Zemes īpašuma Baraviku ielā 9 (kadastra Nr. 8060 004 0747), Garkalnes novadā sadalīšanu 2 zemes gabalos un savrupmājas ar palīgēkām būvniecību katrā zemes vienībā.

Ievērojot ekspertu atzinumos rekomendēto attiecībā uz atstājamo koku grupu joslas formā gar detālplānojuma (īpašuma Baraviku ielā 9) teritorijas ziemeļrietumu malu 15–20 m platumā, īpašuma zemes vienību paredzēts sadalīt divās jaunās zemes vienībās ~ 4000 m² un ~ 5500 m² platībā. Pēc platības lielāko zemes vienību iecerēts izveidot īpašuma ziemeļrietumu daļā, kur ~ 20 metru platā joslā plānota esošās meža joslas saglabāšana, paredzot šeit Savrupmāju apbūves teritorijā atļauto izmantošanas veidu: publiskās ārtelpas bez labiekārtojuma.

Apbūvei plānotajās teritorijās iecerēts saglabāt koku grupas un atsevišķus lielāku dimensiju kokus, ņemot vērā ekspertes S. Ikaunieces atzinumā rekomendēto. Saglabājamie koki un to grupas precizējami būvprojektu izstrādes ietvaros, konsultējoties ar ekspertu.

Piekluve zemes vienībām plānota no Sēņu ielas. Pieslēgums Sēņu ielai paredzēts perpendikulāri, ar pieslēgumu stūru noapaļojuma rādiusu $R=5$ m.

Uzsākot neapbūvētas teritorijas apbūvi vai labiekārtošanu, jāparedz virszemes ūdeņu noteces organizēšana. Ņemot vērā, ka būvobjektos un labiekārtojamās teritorijās jānodrošina lietūs notekūdeņu pilnīga vai daļēja uzkrāšana pašā objekta teritorijā.

Tā kā konkrētā detālplānojuma izstrāde neietver būvprojekta izstrādi, visu veidu inženiertehniskās apgādes risinājumi un inženierkomunikāciju pieslēgumi konkrētajiem zemes gabaliem detālplānojuma teritorijā jāprecizē turpmākās projektēšanas gaitā, izstrādājot būvprojektus.

Savstarpējie attālumi starp inženierkomunikācijām, kā arī inženierkomunikācijām un citām būvēm jāpieņem saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumiem Nr.574 “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 008-14 “Inženiertīklu izvietojums” prasībām.

Perspektīvā paredzot divu savrupmāju būvniecību, pieņemts, prognozējamā vienas savrupmājas jauda būs ~16kW. Slodžu aprēķins ir orientējošs un tas jāprecizē, izstrādājot konkrētās ēkas būvprojektu. Jauns pieslēgums no esošajiem elektrotīkliem Sēņu ielā izbūvējams, iesniedzot pieteikumu projektējamo slodžu pieslēgšanai pie sadales sistēmas operatora tīkliem un izstrādājot būvprojektus atbilstīgi AS “Sadales tīkls” Pierīgas Kapitālieguldījuma daļas izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem.

Uzsākot būvniecības darbus ēkas elektrozskaiti paredzēt ielu sarkanajās līnijās, ekspluatācijai ērti pieejamā vietā. Vietas elektroapgādes līniju pievadiem pie ēkām projektēt būvprojektā tehniski un ekonomiski izdevīgākajās vietās.

Tā kā detālplānojuma teritorijas tuvumā nav izbūvēti centralizētās kanalizācijas tīkli un tas ir saistīts ar lieliem finansiāliem ieguldījumiem, līdz brīdim, kad Garkalnes ciemam kompleksi tiks izbūvēta centralizēta kanalizācijas sistēma, detālplānojumā tiek piedāvāti lokāli inženiertehniskie risinājumi.

Ūdensapgāde īpašuma teritorijā paredzēta no lokāla ūdens ieguves avota. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu, urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana.

Līdz centralizētas kanalizācijas notekūdeņu savākšanas sistēmas izbūvei, detālplānojuma risinājums paredz kanalizācijas notekūdeņu savākšanai izbūvēt hermētiski noslēgtu krājvertni katrā zemes vienībā, tālāk šos ūdeņus izvest uz notekūdeņu attīrīšanas ierīcēm. Nedrīkst pieļaut neattīrītu sadzīves notekūdeņu noplūdi gruntī.

Teritorijā nav paredzēts izbūvēt lietūs ūdens kanalizācijas sistēmu.

Ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādi paredzēt no centralizētās ūdensapgādes sistēmas plānotajās ielās, saskaņā ar LBN 222-99 “Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves” prasībām, pēc centralizētas ūdensapgādes sistēmas izbūves. Ugunsdzēsības hidrانتus izvietot saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, atkarībā no projektējamo ēku un būvju ugunsdrošības pakāpes, pieejamus ugunsdzēsības tehnikai.

Ugunsdrošības atstarpes starp ēkām un būvēm noteikt ēku un būvju tehniskajos projektos, ievērojot spēkā esošo normatīvo aktu prasības.

Detālplānojumā paredzēta piebrauktuve brīvai piekļūšanai ugunsdzēsības un glābšanas tehnikai zemes vienībām.

Detālplānojuma teritorijā būvlaide (apgrūtinājuma kods – 7312030200) noteikta 3 m no ielu sarkanajām līnijām

Teritoriju apsaimniekojot tiks rekultivētas bijušo ēku drupas, sakopta vide, kas vērtējama kā ilglaicīga, lokāla, pozitīva ietekme.

Saskaņā ar teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikto:

Saskaņā ar grafiskās daļas plānu, 1.zemes vienībā saglabāt mežu 20 m platā joslā, neparedzot tajā ēku būvniecību. Šo zemes vienības daļu atļauts norobežot ar caurredzamu žogu ne augstāku par 1,6 m, nodrošinot piekļuvi ekspertiem šinī teritorijas daļā.

visa veida jaunu inženierkomunikāciju izbūves risinājumus nosaka būvprojekta izstrādes ietvaros, ievērojot spēkā esošo būvnormatīvu un citu normatīvo aktu prasības un pamatojoties uz attiecīgo institūciju izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem;

minimālos horizontālos attālumus starp inženierkomunikācijām nosaka atbilstoši normatīvo aktu prasībām;

visām inženierkomunikācijām nodrošina to ekspluatācijas aizsargjoslas, kas noteiktas Aizsargjoslu likumā.

Ēkām un būvēm nodrošina piebrauktuves ugunsdzēsības un glābšanas tehnikai, ko nosaka būvprojekta ģenerālplānā.

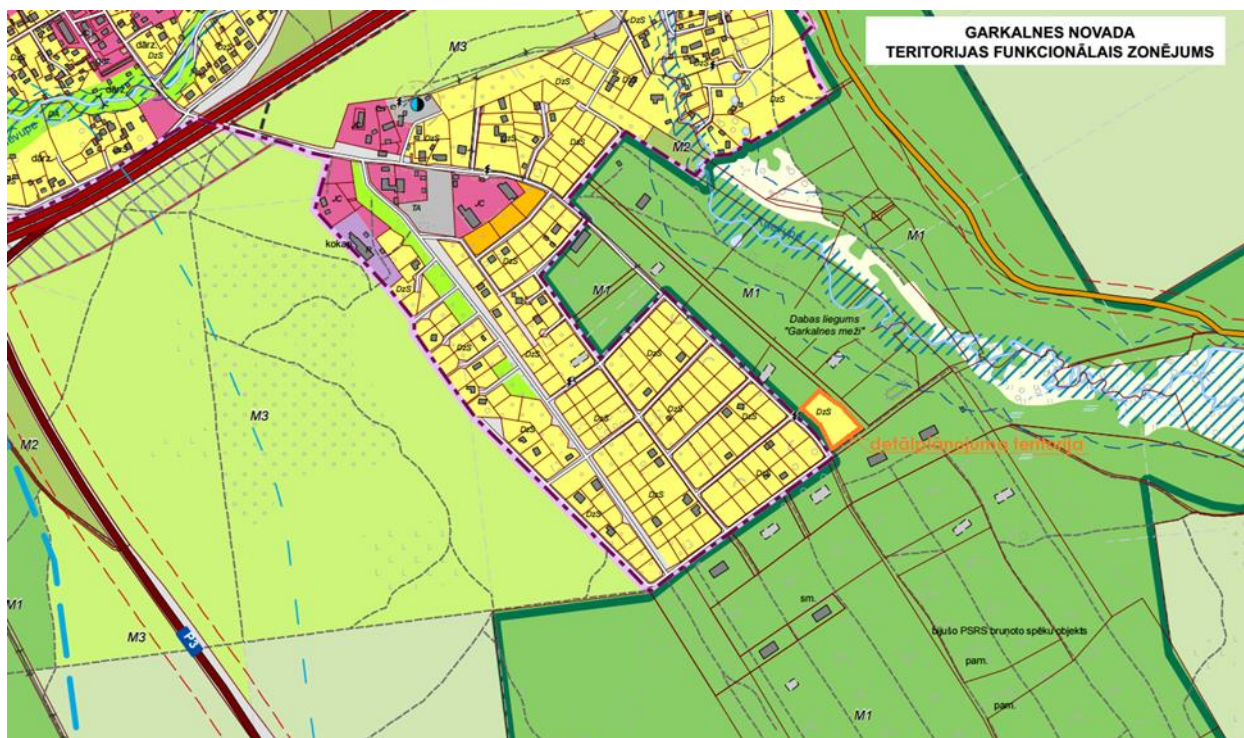
Plānoto inženierkomunikāciju aizsargjoslas precizē un reģistrē Zemesgrāmatā pēc to izbūves atbilstoši inženiertīklu izpildshēmām.

Detālplānojuma grafiskā daļa ietver šādus grafiskos materiālus:

- Pašreizējās izmantošanas plāns (spēkā esošajā Garkalnes novada teritorijas plānojuma noteiktais);
- Plānotās izmantošanas plāns – ietver zemes gabala dalījumu, saglabājamo meža teritoriju, aptuvenu ēku izvietojumu un piebraucamo ceļu vietas;
- Satiksmes infrastruktūras shēma ataino satiksmes infrastruktūru detālplānojuma teritorijai tuvējā Garkalnes novada daļā, iezīmējot piebraucamo ceļu uz paredzētajām apbūves teritorijām.
- Zemes ierīcības projekta plāns detalizē zemes gabala sadalīšanu projektējamajās zemes vienībās.

1.3. Atbilstība Garkalnes novada teritorijas plānojumam

Zemes vienībai Baraviku iela 9 teritorijas plānojumā noteikta Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS) funkcionālā zona. Minētajā funkcionālajā zonā kā galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju un dvīņu māju apbūve, kā arī nepieciešamās saimniecības ēkas un palīg būves. Dzīvojamā mājā vai palīg ēkās atļauts iekārtot telpas individuālajam darbam.

1.attēls. Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013. – 2024.gadam ar grozījumiem 2015.gadā: funkcionālā zonējuma fragments.

Teritorijā atļauts ierīkot arī labiekārtotu publisko ārtelpu – sporta, rotaļu laukumus, apstādījumus, skvērus u.tml.

Savukārt kā papildizmantošanu (DzS) var paredzēt: pirmsskolas aprūpes un izglītības iestādi, pašvaldības iestādi, sporta zāli, tenisa kortus, aptieku, veterinārmedicīniskās prakses iestādi, viesu māju, viesnīcu, veikalu, kafējnīcu vai sadzīves pakalpojumu objektu (izņemot DUS, autoservisi utml., kas rada troksni, vibrāciju, smakas) ar tirdzniecības platību līdz 150 m².

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (turpmāk – TIAN) pieļauj, ka uz vienas zemes vienības var izvietot vienu dzīvojamo māju ar palīg ēkām.

Šinī teritorijā tiek atļauta ēkas ar maksimālo stāvu skaitu 2 stāvi un mansardu un maksimālo augstumu – 10 m, bet saimniecības ēkām un palīg ēkām maksimālais augstums – 6,5m (viens stāvs un mansards). Maksimālais apbūves blīvums DzS – 30 %, kuru aprēķinot, neieskaita sezonas rakstura būves.

Savrupmāju apbūves teritorijā (DzS) jaunveidojamās zemes vienības minimālā platība noteikta 1200 m², bet dvīņu mājām – 600 m². Jaunveidojamo zemes vienību minimālajai ielas fronteī jābūt 15 m.

Izvietojot ēkas zemesgabālā, jāievēro iedibinātā būvlaide (projektētā līnija, kas nosaka minimālo attālumu starp ielas sarkano līniju un tuvāko virszemes būvi pilsētās un ciemos), bet ja tādas nav, tad atbilstoši ielas kategorijai, bet ne mazāka par 3m. Teritorijas plānojumā noteikts, ka Sēņu iela ir ciema nozīmes iela (C kategorijas), kuras sarkano līniju platums ir 12 m. Savukārt tās būvlaide ir 6 m, bet ko var samazināt līdz 3 m vai jāņem vērā iedibinātā būvlaide. TIAN Baraviku iela un tikai kadastra kartē esošā

Vaivaru iela nav uzskaitīta un saskaņā ar minētajiem noteikumiem pieskaitāmas pie jaunajām vietējās nozīmes ielām (D kategorija). Šīm ielām sarkano līniju platums tiek noteikts 12,0 m, kuru iespējams samazināt līdz 10,0 m, ja to pamato, izstrādājot ielas profilu. Norādīts, ka esošajām vietējās nozīmes ielām sarkano līniju platumu nosaka, ievērojot esošās apbūves īpatnības. Būvlaide šīm ielām ir 3m.

1.tabula

Detālplānojuma risinājumu atbilstība teritorijas plānojuma prasībām:

Teritorijas plānojuma 2013. – 2024.gadam ar grozījumiem 2015.gadā prasības grafiskajā daļā un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (turpmāk – TIAN)		Detālplānojuma risinājums (precizēti grafiskajā un nosacījumu daļā)
Savrupmāju apbūves teritorijas DzS	<ul style="list-style-type: none"> savrupmāju; dvīņu māju; nepieciešamās saimniecības ēkas un palīgbūves; ierīkot labiekārtotu publisko ārtelpu – sporta, rotaļu laukumus, apstādījumus, skvērus u.tml. dzīvojamā mājā vai palīgēkā atļauts iekārtot telpas individuālajam darbam <p>Kā papildizmantošanu var paredzēt: pašvaldības iestādi; sporta zāli, tenisa kortus; aptieku, veterinārmedicīniskās prakses iestādi; viesu māju, viesnīcu; veikalu, kafejnīcu vai sadzīves pakalpojumu objektu ar tirdzniecības platību līdz 150 m².</p>	<ul style="list-style-type: none"> savrupmāju; nepieciešamās saimniecības ēkas un palīgbūves (palīgēkas) publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (privātā īpašumā esoša)
Jaunveidojamās zemes vienības minimālā	1200 m ²	Zemes vienību atļauts sadalīt divās zemes vienībās katru ne mazāk kā 4000 m ² platībā
Maksimālais apbūves blīvums	30 %	30 %
Maksimālais stāvu skaits	2 stāvi un mansards	2 stāvi un mansards
Maksimālais apbūves augstums	10 m	10 m
Atļautais ēku skaits	Uz vienas zemes vienības var izvietot vienu dzīvojamo māju ar palīgēkām	Uz vienas zemes vienības var izvietot vienu dzīvojamo māju ar palīgēkām

Detālplānojuma grozījumos precizētas apbūves izvietojuma zonas zemes vienībās, ņemot vērā esošās ēkas un Garkalnes novada teritorijas plānojuma 2013. – 2024.gadam TIAN noteiktās prasības virszemes būvju novietojumam zemes gabalā, kas jāievēro, projektējot jaunus būvapjomus.

Garkalnes novada teritorijas plānojumam ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. 05.11.2013 Vides pārraudzības valsts birojs izdevis pozitīvu Atzinumu par Stratēģiskā IVN Vides pārskatu Garkalnes novada teritorijas plānojumam 2013.–2024.gadam un Garkalnes novada attīstības programmai 2013.–2019.gadam. Ne Dabas aizsardzības pārvalde, ne VVD Lielrīgas RVP, citas valsts vai sabiedriskās institūcijas nav izteikušas negatīvu viedokli par šī detālplānojuma teritorijas noteikšanu par savrupmāju apbūves teritoriju. Tādējādi detālplānojuma nostādnes atbilst stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā izvērtētajam un ir vairāk vidi saudzējošas par Teritorijas plānojumā noteikto.

2. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Šajā sadaļā ir analizētas mūsu valstij saistošās starptautiskās konvencijas un starptautiskie normatīvie akti, kā arī nacionālās politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti vides aizsardzības jomā, kuros ietvertie mērķi un nostādnes ir saistoši plānošanas dokumenta –detālplānojums zemes vienībai Garkalnes novada Garkalnes ciema Baraviku ielā 9 izstrādē.

2.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības (ES) Direktīvās.

Bernes konvencija, 1979.g., Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1979.gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu” (17.12.1996.). Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Šādas sugas un dzīvotnes Latvijā noteiktas par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. To aizsardzībai Latvijā izveidota virkne īpaši aizsargājamu dabas teritoriju, tai skaitā dabas liegums Garkalnes meži. Savukārt Latvijas nacionālie normatīvie akti nosaka dabas aizsardzības prasības un aprobežojumus šajās teritorijās.

Orhūsas konvencija Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1998. gada 25.jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” (18.04.2002.). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Konvencijas prasību ievērošana tiek nodrošināta veicot sabiedrības informēšanu par plāniem un projektiem, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā nodrošina dažādu plānu un projektu sabiedriskās apspriešanas, kā arī normatīvajos aktos noteiktās sabiedrības tiesības apstrīdēt valsts institūciju lēmumus. Izstrādājot plānošanas dokumentu, tiek pilnībā izpildītas normatīvajos aktos noteiktās prasības sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas jomā, tādējādi ievērojot arī Orhūsas konvencijas prasības.

Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971. g., pieņemta Latvijā ar likumu 29.03.1995., grozījumi 13.11.2002. „Par 1971.gada 2. februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi”. Konvencijas mērķis ir saglabāt teritorijas, kas atbilst Ramsāres kritērijiem, nodrošinot raksturīgās floras un faunas, īpaši ūdensputnu dzīves vidi. Izveidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un nosakot to aizsardzības statusu, kā arī izstrādājot dabas aizsardzības plānus un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, tiek ņemti vērā arī Ramsāres konvencijas mērķi un kritēriji. Detālplānojuma teritorija neietver starptautiskas nozīmes mitrājus un nerobežojas ar tiem.

Vašingtonas konvencija par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām – CITES konvencija (pieņemta 1973. gadā, ratificēta 17.12.1996.) nosaka sugu sarakstu, kuru

eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē. Plānošanas dokumenti neparedz aktivitātes šajā jomā.

Konvencija **par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija (1972.)**.

Šajā konvencijā ar "dabas mantojumu" tiek saprasts:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;
- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma un, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ valsts darīs visu, kas ir tās spēkos gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstis iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Detālplānojuma teritorijā nav konstatēti kultūrvēsturiskie vai dabas mantojuma objekti.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992). Konvencijā ir norādīti vispārīgie ilgtspējīgās attīstības principi. Ilgtspējīgas attīstības pamatā ir rūpes par cilvēku. „Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot veselīgu un produktīvu dzīvi harmonijā ar dabu. Jānodrošina viss, kas esošām un turpmākām paaudzēm nepieciešams ekonomiskai attīstībai un videi.” Uzsvērta starptautiskās sadarbības nozīme, it sevišķi, lai mazinātu attīstības līmeņu atšķirības starp attīstītajām un mazattīstītajām valstīm. Norādīti arī galvenie piesārņojumu novēršanas principi. Šīs konvencijas izpratnē galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, kā arī citu nepieciešamo stratēģiju un dokumentu izstrādāšana. Detālplānojuma teritorija atrodas dabas lieguma Garkalnes meži neitrālajā zonā, Saskaņā ar MKN 930 definēto, neitrālā zona izveidota, lai nodrošinātu tajā iekļauto teritoriju ilgtspējīgu saimniecisko izmantošanu un attīstību. MKN930 ietverts šāds aprobežojums dabas lieguma Garkalnes meži neitrālajā zonā: “Zemesgabalu sadalīšana un jauna

būvniecība neitrālajā zonā pieļaujama atbilstoši detālplānojumam un stratēģiskajam ietekmes uz vidi novērtējumam, ja saņemts pozitīvs Vides pārraudzības valsts biroja atzinums par ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000).”

ANO konvencija “Par cīņu pret pārtuksnešošanu un zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā”. Konvencija attiecībā uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju skata šī reģiona problēmas – ievērojamu lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešanai jānodrošina augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī Konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), punktveida un difūzo piesārņojumu, ko izraisa augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kas, kaut arī nav jāreklutivē saskaņā ar prasībām par piesārņotajām vietām, būtu renaturalizējamas, pamatojoties uz šo Konvenciju. Detālplānojuma teritorija agrāk izmantota kā Padomju armijas bāze. Tajā saglabājušās vidi degradējošas drupas un būvgruži. Īstenojot detālplānojumā ietvertu, tiks sakārtota un revitalizēta šī degradētā teritorija un novērsta tālāka vides piesārņošana ar grūstošo būvju būvgružiem.

2007.gada 29.martā ir pieņemts likums **“Par Eiropas ainavu konvenciju”**, kas stājās spēkā ar 2007.gada 19.aprīli. Eiropas ainavu konvencija pieņemta **Florencē 2000. gada 20. oktobrī**. Ar šo likumu tiek pieņemta un apstiprināta Eiropas ainavu konvencija un Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija noteikta par kompetento institūciju, kura koordinē Konvencijā paredzēto saistību izpildi.). Konvencijas izpratnē "ainava" nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Konvencijā definēts, ka „ainavu politika” nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu; "ainavas kvalitātes mērķis" specifiskai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmes attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturiezīmēm; "ainavu aizsardzība" nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības. "Ainavu pārvaldība" no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi. "Ainavu plānošana" nozīmē konsekventi uz tālāku nākotni vērsta darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas. Konvencijas Darbības jomaietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām. Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā.

Konvenciju ratificējušās valstis apņemas atzīt ainavas par cilvēku dzīves vides būtisku daļu, cilvēku kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un identitātes pamatu un nostiprināt to juridiski likumdošanā; izstrādāt un īstenot ainavu politiku, kuras mērķis ir ainavu aizsardzība, pārvaldība un plānošana, veicot īpašus pasākumus, kas minēti konvencijas 6. Pantā. Izstrādāt kārtību, lai sabiedrība, vietējās un reģionālās varas iestādes, kā arī citas ieinteresētās puses varētu piedalīties ainavu politikas izstrādāšanā un īstenošanā; integrēt ainavu politiku savā reģionālajā un pilsētplānošanas politikā, kultūras, vides, lauksaimniecības, sociālajā un saimnieciskajā politikā, kā arī jebkurā citā politikā, kas tieši vai netieši var ietekmēt ainavas. Puses apņemas: identificēt ainavas visā tās teritorijā; analizēt to īpašības, un spēkus un ietekmes, kas tās pārveido; dokumentēt un ņemt vērā izmaiņas; novērtēt šādi identificētās ainavas, ņemot vērā to īpašās vērtības, kuras ieinteresētās puses un iedzīvotāji tām ir piešķirušī. Katrai pusei, pēc konsultācijām ar sabiedrību, jānosaka ainavas kvalitātes mērķus identificētajām un izvērtētajām ainavām. Lai ainavu politika tiktu īstenota, katra Puse apņemas ieviest instrumentus, kuru mērķis ir aizsargāt un pārvaldīt ainavas un/vai plānot ainavas.

Latvijā šobrīd nav citu spēkā esošo normatīvo aktu, vai cita veida dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībā, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā

arī nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji. Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai.

Detālplānojuma teritorijā nav tālo skatu punktu ir daļēji degradēta meža teritorija. Vidi degradējošo būvju un būvgružu novākšana un 2 savrupmāju ar labiekārtotu teritoriju ierīkošana, saglabājot vērtīgos kokus uzlabos esošo ainavu.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992) (Natura 2000) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kuras mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Šī mērķa īstenošanai tiek izveidots vienots Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls Natura 2000, kas nodrošina Eiropai nozīmīgi dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. Natura 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot *Direktīvu 79/409/EEK* par savvaļas putnu aizsardzību. Tā kā vairākām Eiropā apdraudētām putnu sugām Latvijas populācijas veido ievērojumu daļu no kopējā indivīdu skaita, Latvijai ir liela atbildība šo sugu (reģionā, piemēram, melnās klijas, zivju ērgļa, ziemas žubītes, griezes, zaļās vārnas) aizsardzību. Garkalnes mežu teritorija atbilst Natura 2000 vietu kritērijiem tādēļ, ka tā ir lielākā zināmā zaļās vārnas regulāras ligzdošanas vieta Latvijā un, iespējams, visā Baltijā. Tas ir šīs teritorijas izveides galvenais kritērijs.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000) nosaka Kopienas pasākumu ietvaru ūdens politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva). Direktīvas mērķis ir izveidot pasākumu ietvaru iekšzemes virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un pazemes ūdeņu aizsardzībai, lai novērstu un mazinātu piesārņojumu, veicinātu ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, aizsargātu ūdens vidi, uzlabotu ūdens ekosistēmu stāvokli un mazinātu plūdu un sausumu ietekmi. Latvijā normatīvais akts, kas ievieš Ūdens struktūrdirektīvas noteikto pasākumu ietvaru, ir Ūdens apsaimniekošanas likums. Pamatojoties uz šo likumu ir izstrādāts Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns. Apsaimniekošanas plāns ietver pasākumu programmu, kas jāīsteno, lai sasniegtu izvirzītos mērķus ūdens kvalitātei. Plāns aptver laikposmu līdz 2021. gadam un ir vērsts uz efektīvas un ilgtspējīgas ūdeņu apsaimniekošanas sistēmas izveidi.

Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās prasības, mērķi un nostādnes ņemti vērā izstrādājot Detālplānojumu, galvenokārt saistībā ar notekūdeņu apsaimniekošanu.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK(1975.) par atkritumiem un **Eiropas Padomes Direktīva 91/689/EEC** par bīstamajiem atkritumiem. Latvijā šīs Direktīvas pārņem Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006.- 2012. gadam, kas paredz valstī veidot reģionālus sadzīves atkritumu poligonus un uzstādīt atbilstošas atkritumu apstrādes iekārtas, kā arī slēgt un rekultivēt normatīviem neatbilstošās izgāztuves. 2010.gadā stājies spēkā arī Atkritumu apsaimniekošanas likums, kura mērķis ir noteikt atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, novēršot atkritumu rašanos, nodrošinot Latvijas teritorijā radīto atkritumu dalītu savākšanu un reģenerāciju, kā arī veicinot dabas resursu efektīvu izmantošanu un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu. Direktīva Latvijā pārņemta ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu spēkā stāšanās.

Latvijā par **sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu** savā administratīvajā teritorijā ir atbildīgas **pašvaldības**, pašvaldības:

1. Organizē sadzīves atkritumu, to skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem savā administratīvajā teritorijā;
2. Izdod saistošus noteikumus, kas reglamentē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, savas administratīvās teritorijas dalījumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās, prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu;
3. Organizē atkritumu dalītu vākšanu savā administratīvajā teritorijā.

Detālplānojumā ietvertas arī prasības atkritumu apsaimniekošanai atbilstoši starptautiskajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

Eiropas Padomes 1985.gada 27.jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu. Šī direktīva paredz izvērtēt projektu ekoloģisko ietekmi, rūpējoties par cilvēka veselības aizsardzību, lai ar labāku vidi veicinātu dzīves kvalitāti, kā arī lai nodrošinātu sugu daudzveidības saglabāšanos un saglabātu ekosistēmas reprodukcijas spēju kā dzīvības pamatavotu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EC “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”. Tās mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas radīto iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā, pirms šis plānošanas dokuments tiek iesniegts pieņemšanai. Detālplānojumam tiek veikts stratēģiskais IVN, kura rezultāti apkopoti šajā Vides pārskatā.

Lisabonas stratēģija, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2000. gada 23.-24. martā, noteica jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu. Gadu vēlāk- 2001. gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāsmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem- ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Detālplānojuma izstrādē, kā viens no galvenajiem principiem ievērots ilgtspējīgas attīstības princips.

2.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (VPP2020)

VPP2020 ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments. VPP2020 aizstāj Vides politikas pamatnostādnes 2009.– 2015. gadam. VPP2020 izvirza pasākumus, lai sasniegtu noteikto vides politikas virsmērķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. VPP2020 plānošanas periods ir līdz 2020. gadam.

2010. gadā izveidotajā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam uzsvērts Latvijas dabas kapitāls, tā relatīvā bagātība Latvijā pretstatā globālajam mērogam, kur tas strauji izzūd un kā stratēģisks mērķis izvirzīts šī dabas kapitāla saglabāšana un saprātīga izmantošana. Varētu pieņemt, ka dominējošā paradigma par dabas kapitāla saglabāšanu nemainīsies arī līdz 2025. gadam un pat ilgāk. VPP2020 ir sadalītas tematiskajās sadaļās, kurās ir apkopotas problēmas, nosaukti sasniedzamie mērķi un tiem atbilstošie rīcības virzieni, kas izriet no esošās situācijas raksturojuma vides aizsardzības politikā: augsne un zemes dzīles, otrreizējās izejvielas; dabas aizsardzība; gaisa aizsardzība; klimata pārmaiņas; ūdens resursi un Baltijas jūra; vides piesārņojums un riski; vides veselība; vides monitorings. Garkalnes novada Teritorijas plānojums izstrādāts ņemot vērā šajā plānošanas dokumentā definētos mērķus un darbības virzienus.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

Stratēģijas pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā atrspējas partneris. Stratēģijas uzdevums ir iezīmēt valsts attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu laika periodam līdz 2030. gadam. Ņemot vērā globālās tendences un rūpīgi izvērtējot Latvijas resursus un to izmantojumu, ir noteikti galvenie stratēģiskie principi, kuru ievērošana var būtiski palielināt Latvijas ilgtspējīgas attīstības iespējas. Garkalnes novada Teritorijas plānojums izstrādāts ņemot vērā šajā plānošanas dokumentā definētos mērķus un darbības virzienus. Detālplānojums nemaina Garkalnes novada Teritorijas plānojumu, tikai detalizē to konkrētā zemes gabala robežās.

Latvijas Nacionālās attīstības plāns 2014.-2020.gadam (NAP2020)

NAP2020 ir galvenais vidēja termiņa stratēģisks plānošanas dokuments Latvijā. Tas ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam (Latvija2030) rīcības plāns, kam ir jākalpo par valsts attīstības ceļa karti vidējam termiņam. “Nacionālais attīstības plāns 2014. - 2020.gadam” (NAP2020) ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP2020 mērķis ir vienoties par būtiskākajām vidēja termiņa prioritātēm, to rīcības virzieniem, mērķiem, kā arī to sasniegšanas rādītājiem. Garkalnes novada Teritorijas plānojums izstrādāts ņemot vērā šajā plānošanas dokumentā definētos mērķus un darbības virzienus. Detālplānojums nemaina Garkalnes novada Teritorijas plānojumu, tikai detalizē to konkrētā zemes gabala robežās.

Ainavu politikas pamatnostādnes 2013.-2019.gadam

Ainavu politikas mērķis – izveidot ietvaru Eiropas Ainavu konvencijas un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā „Latvija 2030” noteikto ilgtermiņa uzdevumu risināšanai vidējā termiņā, lai nodrošinātu Latvijas ainavu ilgtspējīgu izmantošanu un attīstību, saskaņojot dažādu sabiedrības grupu intereses. Ainavu politikas pamatnostādņu 2013.-2019.gadam mērķis ir daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas, kas visā Latvijā uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti, veicina vietu, reģionu un valsts ekonomisko aktivitāti un atpazīstamību, kā arī nodrošina bioloģisko daudzveidību. Detālplānojuma īstenošana uzlabos ainavu konkrētā zemes gabala ietvaros, pašlaik degradēto teritoriju izveidojot par labiekārtotu savrupmāju teritoriju, saglabājot ainaviski un bioloģiski vērtīgos kokus.

2.2.1. Nacionālie vides aizsardzību reglamentējošie normatīvie akti

Vispārējas prasības vides aizsardzības jomā nosaka 2006. gada 2. novembra „**Vides aizsardzības likums**”. Likuma mērķis ir nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Tas nosaka vides aizsardzības principus, prasības ilgtspējīgas attīstības plānošanai, valsts un pašvaldību iestāžu funkcijas vides jomā, sabiedrības informēšanas un līdzdalības kārtību lēmumu pieņemšanā vides jomā, prasības vides aizsardzības kontroles nodrošināšanai, atbildību par kaitējumu videi, prasības brīvprātīgi pielietojamiem vides pārvaldības līdzekļiem un citas vispārīga rakstura vides prasības.

Likums nosaka šādus galvenos vides aizsardzības principus:

- princips “piesārņotājs maksā” – persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecinā uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
- novēršanas princips – persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- izvērtēšanas princips – jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Likums nosaka, ka ikvienai privātpersonai, kā arī personu apvienībām, organizācijām un grupām ir tiesības:

- 1) prasīt, lai valsts iestādes un pašvaldības, amatpersonas vai privātpersonas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas pasliktina vides kvalitāti, kaitē cilvēku veselībai vai apdraud viņu dzīvību, likumiskās intereses vai īpašumu;
- 2) atbalstīt vides aizsardzības pasākumus un sadarboties ar valsts iestādēm un pašvaldībām, lai nepieļautu tādu darbību veikšanu, arī tādu lēmumu pieņemšanu, kas var pasliktināt vides kvalitāti vai ir pretrunā ar vides normatīvo aktu prasībām;

3) sniegt informāciju valsts iestādēm un pašvaldībām par darbībām un pasākumiem, kas ietekmē vai var ietekmēt vides kvalitāti, kā arī ziņas par vidē novērotajām negatīvajām pārmaiņām, kas radušās šādu darbību vai pasākumu dēļ;

4) iesniegt valsts iestādēm un pašvaldībām priekšlikumus par tiesisko regulējumu un izstrādātajiem dokumentu projektiem vides jomā.

Ietekmes uz vidi novērtējums

Ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas veicama 1998. gada 14. oktobra likumā „**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai, vai aizliegtu paredzētās darbības uzsākšanu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu gadījumos. Stratēģiskā novērtējuma kārtība atrunāta likuma V¹ nodaļā.

Uz tiesību akta pamata izdoti 2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumi Nr.157 “**Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums**”. Atbilstoši noteikumos noteiktajai kārtībai veikts šis stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

Likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1. Eiropas Padomes 1985.gada 27.jūnija direktīvas 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu;

2. Eiropas Padomes 1997.gada 3.marta direktīvas 97/11/EK, ar kuru groza direktīvu 85/337/EEK par dažu valsts un privāto projektu ietekmes uz vidi novērtējumu;

3. Eiropas Padomes 1992.gada 21.maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību;

4. Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 30.novembra direktīvas 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību;

5. Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27.jūnija direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu;

6. Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 26.maija direktīvas 2003/35/EK, ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK;

7. Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvas 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un regulā (EK) Nr. 1013/2006 (Dokuments attiecas uz EEZ).

Piesārņojuma novēršana un kontrole

Prasības, kuras piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā jāņem vērā, nosaka 2001. gada 15. marta likums „**Par piesārņojumu**”. Šā likuma mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas, kā arī:

1) novērst piesārņojošu darbību izraisīta piesārņojuma rašanos vai, ja tas nav iespējams, samazināt emisiju augsni, ūdenī un gaisā;

2) novērst vai, ja tas nav iespējams, samazināt neatjaunojamo dabas resursu un enerģijas izmantošanu, veicot piesārņojošas darbības;

3) novērst vai, ja tas nav iespējams, samazināt atkritumu radīšanu;

4) nodrošināt piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu apzināšanu valsts teritorijā un to reģistrāciju;

5) noteikt pasākumus piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpētei un piesārņotu vietu sanācijai;

- 6) noteikt personas, kuras sedz ar piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpēti un piesārņotu vietu sanāciju saistītos izdevumus;
- 7) novērst vai samazināt vides trokšņa iedarbību uz cilvēkiem;
- 8) samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, ņemot vērā izmaksu efektivitāti, un nodrošināt līdzdalību Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā;
- 9) noteikt ikvienas fiziskās un juridiskās personas, kā arī šo personu apvienības, organizācijas un grupas (turpmāk — sabiedrība) tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanas procesā attiecībā uz atļauju izsniegšanu piesārņojošu darbību veikšanai vai izmaiņai piesārņojošā darbībā vai šādu atļauju pārskatīšanu, kā arī attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu sadali un piešķiršanu.

Aizsardzība pret troksni

Pamatprasības vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā ir noteiktas 2001. gada 15. marta likumā „Par piesārņojumu” , bet plašāk tās analizētas 2014. gada 7. janvāra MK noteikumos Nr.16 „**Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība**”, kas nosaka trokšņa rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes.

2002. gada 23. aprīļa MK noteikumi Nr.163 „**Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām**” nosaka būtiskās prasības tādu ārpus telpām izmantojamu iekārtu ražošanai, marķēšanai un atbilstības novērtēšanai, kuras emitē troksni. Šo noteikumu 2.pielikumā ir noteiktas iekārtu trokšņa emisijas robežvērtības.

Gaisa aizsardzība

2009. gada 3. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1290 „**Noteikumi par gaisa kvalitāti**” nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī gaisa kvalitātes normatīvu sasniegšanas termiņus, gaisu piesārņojošu vielu augstāko un zemāko pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus, parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu un pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti. Lai nodrošinātu cilvēka veselības un vides aizsardzību, nosaka gaisa kvalitātes normatīvus un raksturlielumus, kā arī mērījumu metodes un monitoringa nosacījumus šādām gaisu piesārņojošām vielām: sēra dioksīdam, slāpekļa oksīdiem, cietajām daļiņām PM₁₀ un PM_{2,5}, svinam, ozonam, benzolam un oglekļa oksīdam.

Vides monitorings

Lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tā izmaiņām gan projekta realizācijas laikā, gan arī pēc projekta pabeigšanas, nepieciešams veikt regulāru monitoringu.

Vides aizsardzības likumā ir sniegts skaidrojums jēdzienam vides monitorings, nosakot, ka tas ir sistemātiski, regulāri un mērķtiecīgi vides stāvokļa, sugu un biotopu, kā arī piesārņojuma emisiju novērojumi, mērījumi un analīze. Likumā ir noteikts arī vides monitoringa veikšanas mērķis, un tas ir noteikt vides stāvokli, izvērtēt tendences un perspektīvu, izstrādāt vides politikas pasākumus un novērtēt līdzšinējo pasākumu lietderību un efektivitāti. Vides monitoringu organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes un komersanti saskaņā ar vides normatīvo aktu prasībām. Ministru kabinets nosaka prasības attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību.

2009. gada 17. februāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 158 „**Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai**” nosaka tā veikšanas kārtību, prasības vides monitoringam, operatora veiktā monitoringa kārtību, kā arī kārtību, kādā operators sniedz informāciju par vides monitoringa rezultātiem.

Vides monitoringu veic:

- regulāri, lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tā izmaiņām, kā arī par vides piesārņojuma ietekmi uz veselību;
- īpašos gadījumos, lai:

- noskaidrotu cēloņus, kas traucē sasniegt vides kvalitātes mērķus atbilstoši vides kvalitātes normatīviem;
- novērtētu vides stāvokli, ja ir nodarīts kaitējums videi;
- novērtētu vides stāvokļa izmaiņas pēc vides aizsardzības pasākumu programmas īstenošanas;
- iegūtu informāciju par konkrēta objekta ietekmi uz vidi.

Aizsargjoslas

1997. gada 5. februāra „**Aizsargjoslu likums**” nosaka:

- 1) aizsargjoslu veidus un to funkcijas;
- 2) aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus;
- 3) aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību;
- 4) saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

Lai aizsargātu dabiskus un mākslīgus objektus no nevēlamas ārējas iedarbības, nodrošinātu to ekspluatāciju un drošību, kā arī pasargātu vidi kopumā un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes, ir izveidotas dažādu veidu aizsargjoslas: vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, ekspluatācijas aizsargjoslas, sanitārās aizsargjoslas, drošības aizsargjoslas, kā arī citas aizsargjoslas, ja tādas paredz „Aizsargjoslu likums”. Dažāda veida aizsargjoslu noteikšanu veic saskaņā ar attiecīgajiem Ministru kabineta noteikumiem.

Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas.

Ekspluatācijas aizsargjoslas tiek noteiktas gar transporta līnijām, gar elektronisko sakaru tīkliem un citu komunikāciju līnijām, kā arī ap objektiem, kas nodrošina dažādu valsts dienestu darbību. Ekspluatācijas aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt minēto komunikāciju un objektu efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas.

Katram aizsargjoslu veidam ir noteikta stingra izmantošanas kārtība, par kuru atbild objekta īpašnieks, kas, atbilstoši normatīvajiem aktiem, tai skaitā arī pašvaldību saistošajiem noteikumiem, aizsargjoslā var veikt tikai atļautas darbības. Aizsargjoslu likumā ir noteikti gan vispārīgie (35. pants), gan arī papildus aprobežojumi aizsargjoslās. Jebkurā tautsaimniecības uzņēmumā ir iespējama vairāku aizsargjoslu pārklāšanās. Likumdevējs noteicis, ka gadījumos, kad vienā vietā pārklājas vairāku veidu aizsargjoslas, spēkā ir stingrākās prasības un lielākais minimālais platums, bet visu veidu rīcība šajās vietās jāsaskaņo ieinteresētajām institūcijām (Aizsargjoslu likuma 34.pants).

Augsnes un grunts kvalitāte

Kvalitātes normatīvus augsnei un gruntij nosaka 2005. gada 25. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.804 „**Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem**”. Augsnes un grunts kvalitātes normatīvi nedrīkst būt pārsniegti, uzsākot jaunu piesārņojošu darbību. Ja ir pārsniegts kāds no robežlielumiem, aizliegts veikt jebkādas darbības, kas izraisa augsnes un grunts kvalitātes pasliktināšanos.

Atkritumu apsaimniekošana

2010. gada 28. oktobra „**Atkritumu apsaimniekošanas likums**” nosaka atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu cilvēku dzīvību un veselību, vidi, kā arī personu mantu un veicinātu atkritumu apsaimniekošanu.

Ūdens apsaimniekošana

2002. gada 12. septembra „**Ūdens apsaimniekošanas likums**” nosaka ūdens resursu lietotāju tiesības un pienākumus, lai tiktu sasniegti likumā noteiktie mērķi, tajā starpā izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas:

- veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni,
- novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli,
- nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu,
- nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu,
- nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu.

Sugu un biotopu aizsardzība un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

2000. gada 16. marta „*Sugu un biotopu aizsardzības likuma*” mērķis ir:

- nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus;
- regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
- veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
- regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību.

Likums nosaka Valsts pārvaldes kompetenci sugu un biotopu aizsardzībā, sugu un biotopu aizsardzības prasības.

3. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE

3.1. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un iesaistītās institūcijas

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta plānošanas dokumentam “Detālplānojums zemes vienībai Baraviku ielā 9 (kadastra Nr. 8060 004 0747), Garkalnes novadā” pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta (MK) 2004.gada 23.marta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 22.05.2018. Lēmumu Nr. 4-02/26Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts Detālplānojuma izstrādes laikā, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti apkopoti Vides pārskatā.

Detālplānojuma zemes vienībai Baraviku ielā 9 (kadastra apzīmējums 8060 004 0747) izstrāde uzsākta, saskaņā ar Garkalnes novada domes 2016.gada 27.septembra lēmumu „Par detālplānojuma zemes vienībai Baraviku ielā 9 izstrādes uzsākšanu” (sēdes protokols Nr.11, 3.§).

Vides pārskats sagatavots balstoties uz Garkalnes novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem – Plānošanas dokumentu Garkalnes novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam un Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013. – 2025.gadam kā arī izvērtējot un ņemot vērā Ministru kabineta 2011.gada 6.decembra noteikumos Nr.930 “Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” noteikto, un Dabas lieguma „Garkalnes meži” dabas aizsardzības plānu, kura darbības termiņš pagarināts saskaņā ar Latvijas Republikas vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra K.Gerhada 2016.gada 18.februāra rīkojumu Nr.24 „Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņa pagarināšanu” dabas lieguma „Garkalnes meži” dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2019.gada 31.decembrim.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas šādas metodes:

- informācijas analīze – tika analizēta iepriekš minētajos plānošanas un citos dokumentos ietvertā, kā arī publiski pieejamā informācija par vides stāvokli, antropogēno slodzi un paredzētajām darbībām detālplānojuma teritorijā;
- ietekmju analīze – tika analizēta plānošanas dokumentā noteikto attīstības mērķu un plānoto darbību to sasniegšanai īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi, izstrādāti ieteikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

3.2. Sabiedrības līdzdalība

Detālplānojumam un tā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatam normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir veikta sabiedriskā apspriešana.

6.pielikumā Paziņojums par detālplānojuma Baraviku ielā 9 projekta un tā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata pirmās redakcijas publisko apspriešanu Garkalnes ciemā.

Sabiedriskā apspriešana tika veikta laika posmā no 2019.gada 8.aprīļa līdz 2019.gada 8.maijam. Publiskās apspriešanas sanāksme notika 2019.gada 29.aprīlī plkst. 18:00, Kultūras centra „Bergī” mazajā zālē, Brīvības gatvē 455, Rīgā.

Publiskās apspriešanas laikā ar detālplānojuma un vides pārskata materiāliem varēja iepazīties Garkalnes novada domes mājas lapā www.garkalne.lv, valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā www.geolativija.lv un uz ziņojuma dēļa Domes ēkas otrajā stāvā.

Ar pilnveidoto detālplānojumu un Vides pārskatu iespējams iepazīties Garkalnes novada domes būvvaldē pirmdienās no plkst. 11:00 līdz 13:00 un no plkst.14:00 līdz 19:00 un ceturtdienās no plkst. 9:00 līdz 13:00 un no plkst. 14:00 līdz 17:00 (adrese: Brīvības gatve 455, Rīga).

Rakstiskus priekšlikumus un ieteikumus par pilnveidoto detālplānojumu varēja iesniegt (vai nosūtīt pa pastu) Garkalnes novada domei (adrese: Brīvības gatve 455, Rīga, LV1024) līdz 2019.gada 5.maijam.

3.3. Saņemtie priekšlikumi, atsauksmes un to analīze

Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemti atzinumi no:

- Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācijas 03.05.2019. Nr.4.8/2365/2019-N;
- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvaldes 15.05.2019. Nr. 4.5.-08/3743;
- Veselības inspekcijas 25.04.2019. Nr. 4.5.-6./10762/871;
- Valsts meža dienesta Rīgas reģionālā virsmežniecības 02.05.2019. VM5.7-7/571;
- Akciju sabiedrības “Sadales tīkls” 16.05.2019. Nr.309500-06.02/862;
- Akciju sabiedrības “Gasol” 15.05.2019. Nr.15.1-2/;
- VAS “Latvijas valsts ceļi” 29.04.2019. Nr.4.3.1/5141.

9. pielikumā Ziņojums par saņemtajiem institūciju atzinumiem

Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācijas Atzinumā bija ietverta rekomendācija pilnveidot Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatu, precizējot informāciju par Dižkokiem. Vides pārskata sadaļa 5.7. tika atbilstoši pilnveidota.

Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde savā atzinumā iebilda pret lokālu inženierkomunikāciju ierīkošanu detālplānojuma teritorijā Baraviku ielā 9 (zemes vienības kadastra apzīmējums 8060 004 0747), Garkalnes novadā. Tā kā nav iespējams pieslēgt minēto savrupmāju teritoriju Centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, detālplānojumā tiek pieļauta individuālo inženiertīklu izbūve, tai pat laikā ietverot nosacījumu, ka pēc centralizēto inženiertīklu izbūves šajā rajonā, obligāta ir pieslēgšanās centralizētajiem inženiertīkliem.

Citu institūciju atzinumos Vides pārskatam netika izteikti aizrādījumi vai rekomendācijas.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes laikā netika izteikti aizrādījumi vai priekšlikumi Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata pilnveidošanai.

7.pielikumā Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols

Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemti rakstiski iesniegumi no:

- Garkalnes novada iedzīvotājiem 07.05.2019. iesniegums;
- Vides aizsardzības kluba 08.05.2019. Nr.2019_9116.

10. pielikumā Ziņojums par fizisku personu iesniegumiem.

Iedzīvotāji iebilst pret būvniecību detālplānojuma teritorijā, taču tas neietver aizrādījumus vai priekšlikumus Vides pārskata pilnveidošanai.

Vides aizsardzības klubs savā iesniegumā ierosina atteikties no detālplānojuma tālākas virzības. Tai skaitā iesniegumā tiek apšaubīts ekspertes Stratēģiskā IVN (Detālplānojuma materiālos) pieejamajā ekspertes Sandras Ikaunieces 04.12.2017. atzinums. Ņemot vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanas un pārvaldības kompetentās institūcijas Atzinumu, ar kuru tā neiebilst pret Detālplānojuma tālāku virzību un neizsaka aizrādījumus sertificētās biotopu ekspertes S.Ikaunieces atzinumā ietvertajiem secinājumiem, VAK izteiktais viedoklis ir pieņemts zināšanai, taču netika ņemts vērā pilnveidojot Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatu.

Detālplānojuma teritorijas īss raksturojums

3.4. Garkalnes novada teritorijas īss raksturojums

2.attēls Garkalnes novads

Plānošanas dokumenta nosaukums	Detālplānojums zemes vienībai Baraviku ielā 9 (kadastra Nr. 8060 004 0747), Garkalnes novadā
---------------------------------------	--

Pašvaldība	Garkalnes novada dome
Pašvaldības administratīvais centrs	Berģi, Rīga
Iedzīvotāju skaits pašvaldībā	Garkalnes novadā uz 2018.gada 1.jūliju bija reģistrēti 8953 iedzīvotāji (Pilsonības un migrācijas dienesta dati)
Teritorijas lielums	Novads kopā 150,5 km ² .
Pieguļošās administratīvās teritorijas	Rīgas pilsēta un Stopiņu, Ropažu, Inčukalna, Ādažu un Carnikavas novadi

Apdzīvotās vietas Garkalne, Langstiņi, Upesciems, Bergī, Baltezers, Priedkalne, Bukulti, Amatnieki, Suži, Skuķīši, Sunīši, Makstenieki un Priežlejas

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas liegums „Lielā Baltezera salas”
dabas liegums „Garkalnes meži”
dabas liegums „Bulļezers”

Garkalnes novads ir pašvaldība Vidzemes dienvidrietumu daļā pie Rīgas pilsētas austrumu robežas. Tagadējā Garkalnes novada teritorija kā vienota administratīva vienība ciema padomes statusā izveidota 1946. gadā atdalot zemes galvenokārt no Ādažu pagasta un nelielu daļu no Ropažu pagasta. Par jaunizveidotās vienības centru tika noteikta teritorijā pastāvošā lielākā apdzīvotā vieta Garkalne (tolaik saukta par Ropažiem). Ciema padomes teritorijas robežas tika grozītas 1977.gadā Garkalnei pievienojot daļu likvidētā Bergu ciema teritorijas, kā arī daļu no Gaujas kreisā krasta Garkalnes ciema padomes teritorijas pievienojot Ādažu ciema padomes teritorijai. 1990. gadā teritorija ieguva pagasta, bet 2006.gadā novada statusu.

Garkalnes novads robežojas ar Rīgu un Carnikavas, Ādažu, Stopiņu, Ropažu novadiem un Inčukalna novada Vangažu pilsētu un Inčukalna pagastu.

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma (2008) 9.pantu apdzīvojuma struktūru veido 3 apdzīvoto vietu veidi: pilsētas, ciemi un viensētas. Garkalnes novadā nav nevienas pilsētas. Novadā nav arī izteikta administratīvā centra. Lielākais centrs ir Garkalnes ciems, kas atrodas teritorijas dienvidaustrumos blakus valsts un Eiropas nozīmes ceļam A2 un reģionālās nozīmes ceļam P3. Administratīvais centrs atrodas 21 km attālumā no Rīgas centra.

Garkalnes novads sastāv no 13 apdzīvotām vietām: Garkalne, Langstiņi, Upesciems, Bergī, Baltezers, Priedkalne, Bukulti, Amatnieki, Suži, Skuķīši, Sunīši, Makstenieki un Priežlejas. Apdzīvoto vietu izvietojumu Garkalnes novadā un tuvākajā apkaimē vēsturiski noteicis ceļu tīkls, kas bijis visai stabils vairāku gadsimtu garumā, un ūdeņi: visas apdzīvotās vietas, izņemot atsevišķas viensētas, ievieidojušās pie upēm vai ezeriem. Dažas no Garkalnes novada apdzīvotajām vietām tikai daļēji pieder šai teritorijai, jo ir saplūdušas ar Rīgu vai izveidojušās, pilsētai izplešoties ārpus administratīvajām robežām. Tie ir Suži, Bukulti un Bergī, kur daļa to teritorijas ietilpst novadā, daļa- Rīgas pilsētā, kā arī Baltezers, kas daļēji ir Ādažu novadā.

Garkalnes novadā uz 2018.gada 1.jūliju bija reģistrēti 8953 iedzīvotāji. Garkalnē dzīvo lielākais novada iedzīvotāju skaits, 26% no visiem Garkalnes novada iedzīvotājiem. Lielākā daļa 90% Garkalnes novada iedzīvotāju dzīvo 13 ciemos, no kuriem vairāk kā puses izveidošanās/attīstīšanas pamats ir Rīgas iedzīvotāju mājokļu pieprasījuma apmierināšana, jeb Rīgas mājokļu tirgus piedāvājuma paplašināšana. Garkalnes novadā ir izteikta urbanizēta piepilsētai tipiska apdzīvojuma struktūra.

Lielākās apdzīvotās vietas ir Garkalne, Langstiņi, Bukulti, Priedkalne, Suži, Bergī, Upesciems. Novada administrācija atrodas Rīgas pilsētas robežās Bergos, Brīvības gatvē 455. Garkalnes novada teritorijas platība – 150,5km².

Ar Garkalnes novada domes lēmumu novadā noteiktas 13 ciema tipa apdzīvotas vietas: Amatnieki, Baltezers, Bergī, Bukulti, Garkalne, Langstiņi, Makstenieki, Priedkalne, Priežlejas, Skuķīši, Sunīši, Suži un Upesciems.

Garkalnes novadu šķērso 10 valsts autoceļi:

- Trīs galvenie autoceļi: A1 (E67); A2 (E77); A4 (E67, E77);
- Divi valsts galvenie autoceļi: P2 un P3;

- Pieci reģionālas nozīmes autoceļi: V31; V46; V49; V50; V54;

Novada teritorijā ir 23 pašvaldības autoceļi. Visu autoceļu kopgarums ir 194,83 km. Garkalnes novadā esošie valsts galvenie autoceļi savieno galvaspilsētu ar Vidzemes pilsētām Valmieru, Siguldu, Smilteni, Alūksni, Limbažiem, Saulkrastiem, kā arī lauku ciemiem. Visi valsts galvenie autoceļi ir ar asfaltbetona segumu, tāpat visi reģionālas nozīmes autoceļi, izņemot autoceļu V50 kuram ir grants segums. Valsts autoceļu visu posmu kopgarums novada teritorijā ir 48,18 km.

3.5. Saimnieciskā darbība Garkalnes novadā

Garkalnes novadā nav lielu rūpniecības uzņēmumu, pārsvarā darbojas mazie un vidējie uzņēmumi, kā arī individuālā darba veicēji.

Garkalnes novadā ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūrā dominē komercsabiedrības – 59,1% (Pierīgas reģionā vidēji 46,3%; Latvijā vidēji 48,3%), kā arī pašnodarbinātās personas – 36,9% (Pierīgas reģionā vidēji 38,4%; Latvijā vidēji 36,1%). Salīdzinājumā ar Latvijas (6%) un Pierīgas reģiona (6%) vidējiem rādītājiem, Garkalnes novadā ir neliels individuālo komersantu īpatsvars aktīvo uzņēmumu struktūrā – 2,7% un zemnieku un zvejnieku saimniecību īpatsvars 1,3% (Latvijā 9,7%, Pierīgas reģionā 9,3%).

4. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA UN DABAS RESURSU APRAKSTS

4.1. Reljefs un ģeomorfoloģiskā uzbūve

Garkalnes novads tai skaitā detālplānojuma teritorija atrodas Austrumeiropas līdzenumā. Zemes virsma te veidojusies pēdējā – Latvijas apledošanas laikā. Latvijas reljefa lielformas ir augstienes un zemienes. Tās atšķiras ar augstumu virs jūras līmeņa un reljefa saposmjuumu. Par zemieņu un augstieņu robežu tiek uzskatīta 90m horizontāle, zemienes aizņem 60%, bet augstienes – 40% no valsts teritorijas, .

Detālplānojuma teritorija atrodas Viduslatvijas zemienes Ropažu līdzenumā (aizņem lielāko Garkalnes novada daļu). Teritorija ir viegli viļņota, līdzena, ārpus detālplānojuma teritorijas daudzviet virs tās paceļas kāpu grēdas un masīvi, kuru augstums parasti mainās no dažiem metriem līdz 10-15 metriem. Reljefa iepakās izveidojušies purvi un ezeri, taču detālplānojum a teritorijā un tai piegulošajās platībās tādu nav.

Biežāk sastopamie augsnes tipi ir velēnpodzolētāsoglejaugsnes un tipiski podzolētās augsnes. Zemes virsmas absolūtās atzīmes svārstās no apmēram 3,5 – 4,3 metriem virs jūras līmeņa Garkalnes novada reljefam ir neliels kritums Lielā Baltezera virzienā.

Leduslaikmetā Latvijas teritorijai vairākkārt no ziemeļiem uzvirzījās kontinentālais ledājs, bet Garkalnes novada teritorijā konstatēti tikai pēdējā apledošanas nogulumi. Kūstot un atkāpjoties ledājam, tā priekšā izveidojās lieli sprostezeri, kuros nogulsņējas smilšaini un granšaini nogulumi, bet dziļākajās vietās arī mālaini un putekļaini nogulumi.

Apmēram pirms 11,8 tūkst. gadiem tagadējā Garkalnes novada teritoriju (kopā ar apkārtni ārpus tā robežām) pārklāja Baltijas ledus ezers. Tā senkrasts (19-20 m virs jūras līmeņa) redzams pie Vangažiem. Šajā laikā pie Vangažiem Baltijas ledus ezerā ietecēja senā Gauja, izveidojot plašu deltu. Pēc tam, kad ledus ezera krasts atkāpās, sanestos smiltājus pārņūta vējš un izveidojās kāpas un kāpu masīvi, kas redzami arī pašreiz. Vietām kāpu veidošanās notika vēl nesen, pēdējo gadsimtu laikā, kad notika mežu izciršana. Detālplānojum a teritorijā nav kāpu reljefa un pārņūsto smilšu nogulumu.

Aptuveni pirms 8-4 tūkst. gadiem Baltijas ledus ezeru nomainīja nākamā Baltijas jūras attīstības stadija – Litorīnas jūra. Sarūkot un atkāpjoties tai, Rīgas līča dienvidu krastā veidojās pārņmaugas (nērijas), kas no jūras atdalīja lagūnas. Šajā laikā jūras ūdens piepildīja arī Ūīšezera un Juglas ezeru ieplakas (pašreiz šie ezeri ir mazāki, it sevišķi Juglas ezers) un pa Lielās un Mazās Juglas ielejām iesniedzās tālu sauszemē. Pārņrukstot saiknei ar jūru, sāļūdens ezeros pakāpeniski pārņvērtās par saldūdeni.

Pēdējos 2 -3,5 tūkst. gados, kad Juglas ezers ieguva pašreizējās aprises, sākās Lielās un Mazās Juglas lejteču pagarināšanās un plašo palieņu veidošanās (aluviālie nogulumi). Abu upju ietekas apvidū veidojas plaša delta, tajā pakāpeniski no Juglas ezera atdalījās atsevišķi ūdens iecirkņi, kas pakāpeniski aizauga.

4.2. Ainavas un kultūrvēsturiskais mantojums

Ainavas – tā ir mūsu apkārtnē. Ainavas ir gan mantojums no iepriekšējām paaudzēm, gan dzīves un darbības vieta pašreiz novada teritorijā dzīvojošajām paaudzēm. Tas nozīmē, ka jārunā par katra cilvēka, zemes īpašnieka vai apsaimniekotāja reālu piedalīšanos ainavu dzīvē – to aizsardzībā, kopšanā, veidošanā. Turklāt – ainavas ir nozīmīgs cilvēku dzīves kvalitātes nosacījums. Tās ir arī vērtīgs nemams attīstības resurss, ekonomiskās attīstības faktors/dzinulis, kas novadam var piesaistīt cilvēkus, jaunus darbības veidus.

Ainavas nav bezpersonisks veidojums, tā veidojas dabas un sabiedrības mijiedarbībā un tās neatņemama daļa ir reāls cilvēks, ne tikai bijušās paaudzes, kuru saimnieciskā un dzīves darbībā veidojušās mūsdienu ainavas, bet arī pašreiz tajās mājotajās paaudzēs. Var teikt, mēs esam aktīvs, darbīgs ainavas elements, un no mūsu attieksmes un darbības atkarīga ne tikai mūsu dzīve, bet arī ainavu attīstība, ainavu nākotne.

Tie ir apstākļi, kas mūsu dienās liek pievērsties ainavām, saprast to daudzpusīgo nozīmi cilvēku un sabiedrības dzīvē, kā arī uzņemties rūpes un atbildību par katras vietas ainavām – tajās esošo vērtību saglabāšanu, turpmāko attīstību un pārvaldību.

Tomēr gadījumos, kad runa ir par dažādām prakses jomām, nepieciešams kāds stabilāks pamats, uz kā balstīt ainavas sapratni. Par labu vienošanās pamatu plānošanā un citās prakses jomās var uzskatīt vārda ainava skaidrojumu Eiropas ainavu konvencijā. Proti - „ainava nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki un kas izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā.”

Būtiskais šajā formulējumā ir tas, ka vienkopus minētas trīs lietas: (1) ainava kā teritorija/telpa, (2) cilvēku uztvere šodien, bet tās var būt arī atmiņas, (3) dabas un cilvēka mijiedarbība kā ainavas tapšanas un pastāvēšanas nosacījums.

Atzīstot, ka ainavām ir nozīmīga loma mūsdienu sabiedrības pastāvēšanas un attīstības procesos, nepieciešams veidot mērķtiecīgu ainavu politiku.

Vērtējot dabas veidoto ainavu, Garkalnes novadu pārsvarā veido smilšaino līdzenumu mežaine un mežāre, tāda ir arī detālplānojuma teritorija.

Garkalnes novada teritorijā iespējams izdalīt šādas dabas ainavas:

- Baltezera – Juglas un Mašēnu ezera ezeraine (to saista līdzīga izcelsme un attīstības vēsture);
- Smiltāju līdzenumi
  - Vijņotie līdzenumi;
  - sausie;
  - pārpurvotie, ar purviem (daļa no tiem nosusināti);
- kāpu grēdas un kāpu masīvi;
- upju ielejas ar palienēm (abas Juglas, Krievupe, Tumšupe).

Cilvēka darbības vēsturiskie ainavu veidojušie elementi ir kultūrvēsturiskā mantojuma objekti, kā baznīcas, kapsētas, muižas u.c. Detālplānojuma teritorijā neatrodas kultūrvēsturiski objekti. Tā gan ir tikusi izmantota kā Padomju armijas bāze un tajā saglabājušies atsevišķi grausti, kas ainavas vērtību būtiski mazina.

Būtisku ainavas pārveidošanas procesu var novērot mūsdienās, kad Garkalnes novadā notiek intensīva pārsvarā savrupmāju apbūve.

Kopumā detalizēts Garkalnes novada ainavu novērtējums līdz šim nav veikts un tas varētu būt turpmākā teritorijas attīstības plānošanas procesa uzdevums.

Garkalnes novada teritorijas plānojuma ietvaros noteiktas šādas ainaviski pievilcīgas vietas:

- gar autoceļu A2- Rīga-Sigulda-Igaunijas robeža (Veclaicene);
- Gar autoceļu A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers - Saulkalne), kur ceļš šķērso atraktīvās meža ainavas;
- vizuāli nozīmīgas publiski pieejamas vietas ciemos pie ūdeņiem - Baltzezerā, Priedkalnē, Upesciemā, Sunīšos, kas veido lokālo dzīves vidi un kalpo novada vizuālā tēla veidošanai;
- ainaviski pievilcīgi mazpārveidotas dabas teritoriju areāli gan mežā, gan pie ūdeņiem.;
- kultūrainava ar lauku sētām ap kādreizējo Bāliņkrogu;

Plānojot apbūvi detālplānojuma teritorijā plānots saglabāt savdabīgus un bioloģiski vērtīgus meža struktūrelementus – kokus, kā arī daļu īpašuma teritorijas saglabāt kā mežaudzi.

4.3. Klimatiskie apstākļi

Latvijas klimatu lielā mērā nosaka tās teritorijas atrašanās mērenajā klimata joslā Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē. Tā rezultātā Latvijā valda maigs un mitrs klimats un vērojama izteikta četru gadalaiku maiņa. Debesis bieži ir apmākušās, vidēji 160—180 dienas gadā. Vidējais nokrišņu daudzums svārstās no 574 līdz 691 mm gadā.

Visai valsts teritorijai kopīgās klimata iezīmes nosaka galvenie klimata veidotāji faktori: saules starojums jeb radiācija un atmosfēras cirkulācija Atlantijas okeāna ziemeļu daļā. Latvijas klimatu ietekmē tās ģeogrāfiskais stāvoklis un teritorijas samērā līdzenais reljefs, kas ļauj ieplūst dažādu virzienu atšķirīgām gaisa masām. Latvijā valdošie ir rietumu virzienu vēji. Gaisa masu kustība nosaka atmosfēras cirkulāciju virs Latvijas teritorijas un laika apstākļu atšķirības gada laikā. Valdošās ir mēreno platuma gaisa masas (pārsvarā — jūras, retāk — kontinentālās). Bieži vien laika apstākļus ietekmē arī arktiskās gaisa masas.

Latvijai, tāpat kā pārējām Baltijas valstīm, raksturīga bieža gaisa masu maiņa. Atmosfēras frontes bieži pavada stipri vēji, tāpēc rudenī vērojams vētru maksimums, februārī — puteņu maksimums, bet jūlijā — vislielākais nokrišņu daudzums un visvairāk dienu ar pērkona negaisu.

Ģeogrāfiskais platums ir galvenais klimatu veidojošais faktors — no tā atkarīgs saules radiācijas daudzums, ko saņem Zemes virsa. Arī dienas garums dažādos gadalaikos atkarīgs no vietas ģeogrāfiskā platuma. Ziemā saule paceļas 9—10° virs horizonta un dienas garums ir 6—7 stundas. Vasarā Saule paceļas līdz 55—57° virs horizonta, bet dienas garums ir 17—18 stundas. Šāda atšķirība saules augstumā virs horizonta un dienas garums ir cēlonis saules radiācijas pieplūduma nevienmērīgam sadalījumam pa gadalaikiem. Zemes virsu sasniedz ne tikai tiešie saules stari — tiešā radiācija, bet arī daļa atmosfērā izkliedētās radiācijas, jo Latvijā bieži vien ir apmācies laiks. Tādējādi katrs Latvijas valsts virsas kvadrātcentimetrs saņem tikai apmēram 80 kcal gadā — trešo daļu no Saules radiācijas pieplūduma. Tikai 20% no šī siltuma tiek patērēti gaisa sasildīšanai, 80% — nokrišņu iztvaicēšanai, kas pietiek, lai iztvaikotu tikai 50% nokrišņu. Tāpēc Latvijā ir pārlietu mitrs un notiek teritorijas pārpurvošanās process.

Garkalnes novadā klimata veidošanā svarīga nozīme ir Atlantijas okeāna mēreno platuma grādu gaisa masām, kas saistītas ar aktīvu ciklonisko darbību, tādēļ bieži ir nokrišņi un apmācies laiks. Vasaras ir relatīvi vēsas. Aptuveni 220 dienas gadā novadā valda jūras gaisa masas. Saules leņķa maksimums ir 22. jūlijā, 56,4°, bet zemākais 22. decembrī, tikai 9,6° virs horizonta.

Atlantijas okeāna gaisa masu ietekmē ziemā ir raksturīgi atkušņi, pat līdz 10 dienām mēnesī. Sala periodi parasti sākas decembra vidū un turpinās līdz februāra beigām. Ļoti aukstas ziemas pēdējos 50 gados bijušas 1939/1940, 1941/1942, 1955/1956, 1978/1979, 1984/1985, 1986/1987 gados. Vasarā gaisa temperatūra galvenokārt no +5, +15 grādiem naktī līdz +20, +25 grādiem dienā. Diennakts temperatūras amplitūda sasniedz 8—10 grādus, reizēm pat 20 grādus. Periods, kad vidējā diennakts temperatūra pārsniedz +15 grādus nav garš, no jūnija vidus līdz augusta beigām. Karsts laiks, kad vidējā diennakts temperatūra pārsniedz +25 grādus, maksimāli iespējams 7—9 dienas vasarā (1936, 1939. gadi). Pavasaris ir auksts un ieildzis, bet rudens silts un garš.

Veģetācijas periods, kad diennakts vidējā temperatūra +5 °C vai augstāka, novadā sākas vidēji 14. aprīlī un ilgst 192 dienas, augu augšanas aktīvais periods (temperatūra +10 °C vai augstāka) — 144 dienas. Salnas parasti beidzas ap 25. aprīli, bet atsevišķos gados var būt vēl 15. maijā (1927. gads). Agrākās rudens salnas reģistrētas 1906. gada 26. septembrī. Apkures sezona, kad diennakts vidējā gaisa temperatūra ir +8 °C vai zemāka, parasti sākas oktobra pirmajā dekādē un ilgst vidēji 204 dienas.

Mēreno platuma grādu jūras gaisa masas valda vidēji 179 dienas gadā. Aukstajā gadalaikā tās bieži rada atkusni, bet dažos gados padara stipri maigāku pat visu ziemu. Vasarā tās atnes vēsu, mākoņainu un lietainu laiku. Sevišķi vēsa un lietaina bija 1974. gada vasara. Ciklonu maksimums vērojams rudenī — 55 dienas, vasarā — 41 dienu. Reizēm 50—60 dienas gadā ieplūst arktiskās gaisa masas, kas izraisa strauju gaisa temperatūras pazemināšanos, bet ziemā stipru salu ar temperatūrām zem -30°C . Tomēr parasti tas nesaglabājas ilgāk par 2—3 dienām. Dienvidu cikloni no Vidusjūras un Melnās jūras dažreiz vasarā atnes tropiskās gaisa masas. Ik gadu vidēji 160—180 dienas valda anticikloni. Tad parasti ir sauss un skaidrs laiks. Ziemā tie stipri pazemina temperatūru, bet vasarā ir cēlonis ilgstošam karstumam. Anticiklona ietekmē sevišķi sausa un karsta bija 1972. gada vasara. Gada laikā novadam vidēji pāri iet 170—180 dažādas atmosfēras frontes. Ar tām saistās vēja pastiprināšanās, nokrišņi, pērkona negaisi, krusa, puteņi. Ziemā Siltās atmosfēras frontes izraisa atkalu, miglu un smidzinošu lietu.

Atmosfēras spiediena maksimums ir oktobris — marts, bet minimums jūlijs — augusts. Atmosfēras spiediens dažkārt mainās ļoti strauji — diennaktī par 7—8 hPa (5,25—6 mm), bet aktīvu ciklonu darbības laikā pat par 25—40 hPa (18,75—30 mm).

Ar atmosfēras spiediena maiņām saistīti vēja apstākļi. Aukstajā gadalaikā (oktobris — marts) valdošie ir D vēji (janvārī un februārī DA vēji), bet no maija līdz augustam — DR, R, ZR un pat Z vēji (visbiežāk ZR) vēji. Retāk vērojami ZA un A vēji, kas ziemas mēnešos atnes no Krievijas Eiropas daļas centrālajiem rajoniem aukstās gaisa masas. Ziemā ar R vējiem no Atlantijas okeāna ieplūst silts gaiss, bet vasarā vēsāks un mitrāks nekā kontinentālajos rajonos. Vasarā siltāki ir DA vēji, tiem līdzīgi ieplūst sasilušais gaiss no kontinentālajiem rajoniem. Vislētākie ir ZA vēji, bet stiprākie gan ziemā, gan vasarā un rudenī ir ZR vēji. Lielāks vēja ātrums ir aktīvākās cikloniskās darbības periodā rudenī un ziemā. Stipri vēji — 15 m/s un vairāk bieži ir rudenī, vismazākais vēja ātrums ir no maija līdz septembrim un arī ziemas beigās, februārī un martā.

Relatīvais gaisa mitrums vismazākais ir pavasarī (vidēji mēnesī 71%), bet vislielākais rudens beigās un ziemā (86—87%). Relatīvā mitruma diennakts gaitā maksimums ir no rīta pirms saules lēkta, bet minimums, gaisam ar vien vairāk sasilstot, pēcpusdienā. Vasarā relatīvais mitrums var samazināties dienā līdz 30% un mazāk, bet tik sausas dienas caurmērā ir tikai četras gadā. Paaugstināts relatīvais mitrums (virs 80%) var būt 130 dienas gadā. Vissausākais mēnesis Rīgā bija 1965. gada aprīlis, kad vidējais mēneša relatīvais gaisa mitrums nepārsniedza 59%.

Valdošo jūras gaisa masu ietekmē, nokrišņu daudzums novadā ir liels — aptuveni 700 mm gadā. 72% no kopējiem gada nokrišņiem ir lietus, 16% gadījumu snieg sniegs, pārējie ir jauktā tipa nokrišņi. Visvairāk nokrišņu ir vasaras mēnešos, no jūnija līdz septembrim izkrīt 46% no kopējā nokrišņu daudzuma. Maksimums ir novērojams jūlijā (13%) un augustā (12%), mazāk ziemā (decembris līdz februāris — 19%) un sevišķi maz pavasara sākumā (marts — 4,8%). Vasarā kopējais nokrišņu ilgums var būt 60—65 stundas, bet ziemā 100—180 stundas.

Sniega sega novadā parasti izveidojas decembra beigās un noturas līdz marta trešajai dekādei. Dažos gados sniega sega izveidojas jau novembra vidū, bet pirmais sniegs var uzkrīst pat septembrī (1986. gads). Siltā ziemā, piemēram 1951./1952. gada ziemā, sniega sega var izveidoties tikai janvāra beigās. Visagrāk sniegs nokūsis 1910. gada 7. februārī, bet visvēlāk 1927. gada 12. maijā. Bieži mēdz būt atkušņi, tāpēc sniega sega nav bieža: 1—20 cm. Puteņu maksimums ir janvāris un februāris, kad tas vidēji tiek novērots 5 dienas mēnesī. Caurmērā tas ilgst 6 stundas.

Augsnes sasalums ir atkarīgs no sniega segas biezuma, augsnes īpašībām, mitruma apstākļiem un gaisa temperatūras. Zeme sāk sasalt vidēji decembra trešajā dekādē, bet atkūst aprīļa pirmajās desmit dienās. Izveidojoties normālam sniega segas biezumam ap 10—15 cm, zemes sasaluma dziļums ziemas beigās sasniedz vidēji 48 cm. Ja sniegu patstāvīgi attīra, zeme sasalst intensīvāk un sasaluma dziļums sasniedz 85 cm. Bargā ziemā ar plānu sniega segu, augsne var sasalt vairāk nekā 1 metra dziļumā, kā tas notika 1946./1947. gada ziemā.

Aukstā gadalaikā, kad ir liels gaisa mitrums un temperatūra strauji mainās, bieži veidojas atkala un sarma.

Pērkona negaiss vidēji ir 22 dienas gadā, galvenokārt vasarā. Visbiežāk pērkona negaiss ir novērots 1972. gadā, 36 dienas. Negaiss siltā ziemā iespējams visu gadu, bet decembrī aptuveni 1 reizi 10 gadus, februārī un martā — 1 reizi 20 gadus. Parasti tas ilgst no 30 minūtēm līdz 2 stundām. Visbiežāk negaiss vērojams pēcpusdienā vai vakarā, retāk no rīta. Parasti negaisu pavada spēcīgas lietusgāzes, brāzmais vējš, strauja temperatūras pazemināšanās, retāk krusa, īpaši spēcīgas vēja brāzmas — vētra, triecienvētras, bet ļoti retos gadījumos ir iespējami arī lokāli virpuļviesuļi. Šādi iespējami apstākļi ņemami vērā plānojot savrupmāju izvietojumu, tā, lai tās neapdraudētu saglabātie koki.

Krusa ir samērā reta parādība. Tā veidojas aptuveni 2 dienas gadā, maksimums 7 dienas. Visbiežāk tā aptver tikai nelielu teritoriju.

Migla novadā ir iespējama visu gadu, vidēji 44 dienas, maksimums 60 dienas. Visvairāk miglainu dienu ir no oktobra līdz martam (59%), mazāk laika posmā no maija līdz jūnijam. Rudenī un ziemā migla ir aptuveni 5 stundas, ar maksimumu 8 stundas, vasarā vidēji 3 stundas. Migla veidojas galvenokārt naktī.

4.4. Ģeoloģiskā uzbūve

Ģeoloģiskā uzbūve un zemes dziļu resursi ir būtisks teritorijas attīstības priekšnosacījums. Zemes dziļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie nogulumi, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķidrie derīgie izrakteņi, zemes dziļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Garkalnes novads, tāpat kā visas Latvijas teritorija atrodas Austrumeiropas platformas ZR daļā, Baltijas sineklīzē. Šai ģeoloģiskajai struktūrai raksturīgs liels nogulumiežu segas biezums un subparalēls nogulumu slāņojums. Sineklīzei raksturīgi trīs galvenie iežu kompleksi:

- Augšējais – Kvartāra nogulumi;
- Vidējais - Zemkvartāra nogulumiežu, jeb pamatiežu sega;
- Apakšējais – Kistāliskais pamatklintājs.

Minētie kompleksi ir krasi atšķirīgi gan pēc iežu sastāva, to vecuma, fizikālajām īpašībām un saguluma apstākļiem.

Ģeoloģiskā griezumā apraksts tiek sniegts sākot ar vecākajiem un dziļāk iegulošajiem nogulumiem virzienā uz zemes virsu. Ģeoloģiskais griezums noteikts aptuveni, pamatojoties uz urbumu Nr.DB 50191 (Inčukalns P-48), Urbumu Nr.DB50221 (Ādaži PM-6) un urbumu Nr.DB50194 (Gaiļezers) ierīkošanas gaitā iegūto ģeoloģisko informāciju.

Kristāliskais pamatklintājs: Novada teritorijas dziļāko slāņu ģeoloģiskā uzbūve izpētīta vāji. Novadā nav izpētes urbumu, kas sasniedz kristālisko pamatklintāju, arī no izmantotajiem tuvākajiem urbumiem tikai urbums Gaiļezers sasniedz kristālisko pamatklintāju 1023,0m dziļumā no zemes virsas, urbumā Ādaži 982,5m dziļumā no zemes virsas, taču kristāliskā pamatklintāja ieži nav caururbti, tādēļ detalizētu informāciju par šo ģeoloģiskās uzbūves elementu, tā ieguluma dziļuma kartējumu, litoloģisko sastāvu un uzbūves īpatnībām nav iespējams sniegt.

Ar kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozu ir saistīti siltie termālie ūdeņi, kurus iespējams izmantot kā ģeotermālās enerģijas avotu. Kristāliskā pamatklintāja dziļākajos slāņos (aptuveni 4-7km dziļumā), kur temperatūra pārsniedz 100°C iespējams iegūt un izmantot petrotermālo enerģiju.

Nogulumiežu sega: Nogulumiežu segu veido divas atšķirīgas sistēmas pirmskvartāra, jeb pamatiežu nogulumi un Kvartāra nogulumi.

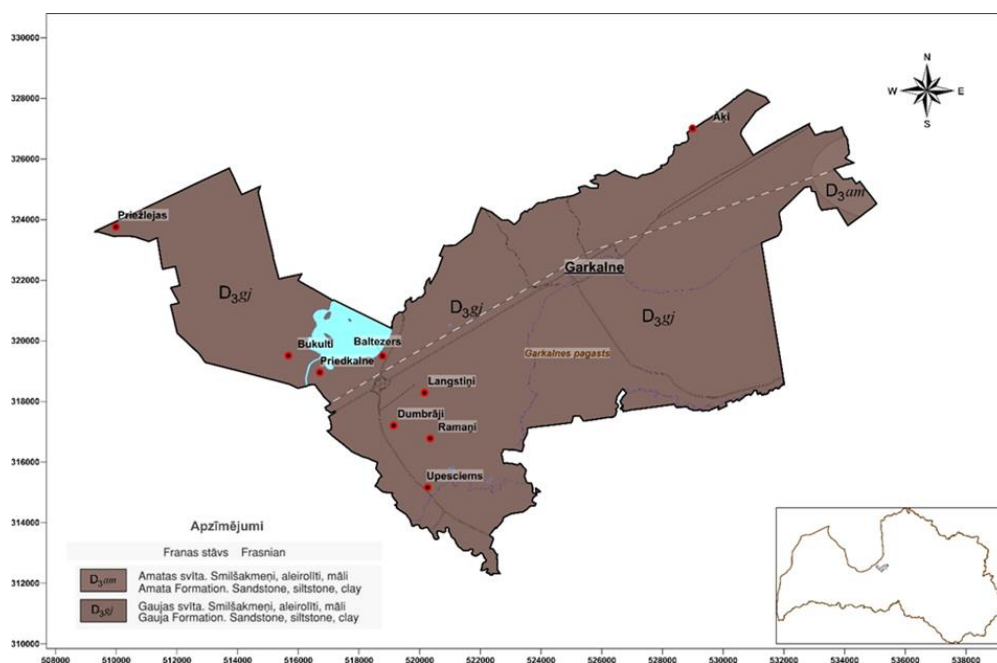
Pamatiežu nogulumu biezums Garkalnes novadā ir aptuveni 800 – 1000m.

Pamatiežu segu veido Kembrija, Ordovika, Silūra un Devona nogulumi. Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Devona nogulumi. Zemkvartāra virsmu lielākoties veido Augšdevona Gaujas svītas smilšakmeņi.

Visvecākie nogulumieži novadā ir Kembrija sistēmas nogulumieži, kas izplatīti visā novada teritorijā un pārsvarā sastāv no jūras terīgēnajiem veidojumiem - smilšakmeņiem un aleirolītiem. Visā novada teritorijā tie pārklāj kristālisko pamatklintāju. Kopumā kembrija nogulumu virsma atspoguļo pamatklintāja reljefu: virsmas iegulums padziļinās dienvidaustrumu virzienā. Novada teritorijā zemes

viršū tie neatsedzas. Kembrija nogulumu biezumu ietekmējušas tektoniskās kustības, kas kembrija perioda sākumā veidojušas kristāliskā pamatklintāja pacēlumus. Nelielais urbumu skaits, kas atsedz Kembrija sistēmas nogulumus neļauj detalizēti izanalizēt to biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā (novada teritorijā šādu urbumu nav). Urbumā Gaiļezers Kembrija nogulumu biezums ir 70m, virsmas ieguluma dziļums 953m no zemes virsas. Kembrija nogulumus veido kvarca smilšakmeņi. Urbumā Ādaži PM-6 Kembrija nogulumu biezums 72,5m, virsmas ieguluma dziļums no zemes virsas – 903m. Kembrija nogulumus veido kvarca smilšakmens ar mālaina aleirolīta starpslāni.

Kembrija nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Ordovika sistēmas nogulumu, kas pārsvarā ir jūras terigēni karbonātiskie ieži (kaļķakmeņi, merģeļi, māli). Šie nogulumu ir sastopami visā novada teritorijā. Arī Ordovika nogulumu biezums, analogi kā Kembrija nogulumu biezums ir mainīgs plānā un to ietekmējušas tektoniskās kustības. Urbumu, kas atsedz Ordovika sistēmas nogulumus mazais skaits neļauj detalizēti izanalizēt to biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā. Urbumā Gaiļezers Ordovika nogulumu biezums 206m, virsmas ieguluma dziļums 747m, Urbumā Inčukalns atsegtais biezums 195,3m (urbums nesusniedz Kembrija nogulumus, tādēļ šis biezums ir nepinīgs), virsmas ieguluma dziļums – 621,5m, urbumā Ādaži Kembrija nogulumu biezums 191,5m, virsmas ieguluma dziļums – 711,5m. Tādējādi var secināt, ka Ordovika nogulumu biezums pieaug virzienā no ziemeļaustrumiem uz dienvidrietumiem, arī ieguluma dziļums pieaug šajā virzienā.

3.attēls Garkalnes novada pirmskvartāra nogulumu ģeoloģiskā karte (VĢD 1:200 000 mēroga ģeoloģiskā karte)

Ordovika nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Silūra sistēmas nogulumu. Silūra virsmas ieguluma dziļums pakāpeniski pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem. Silūra nogulumus veido merģeļi, māli un mālaini kaļķakmeņi. Urbumu, kas atsedz Silūra sistēmas nogulumus mazais skaits un neesamība novada teritorijā neļauj detalizēti izanalizēt tā biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā. Silūra sistēmas nogulumu vidējais biezums mainās no 100m Inčuklana apkārtnē līdz vairāk kā 200m Ādažos un Gaiļezērā. Virsmas ieguluma dziļums ir aptuveni 490m – 540m.

Silūra sistēmas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Devona sistēmas nogulumu. To izpētes pakāpe ir daudz augstāka tādēļ tiek detalizēts to stratigrāfiskais dalījums.

Vecākie un dziļāk iegulošie Devona sistēmas nogulumu ir Apakš Devona Ķemeru un Pērnavas svītas, kas veido vienotu terigēno nogulumu (smilšakmeņu, aleirolītu un mālu) kompleksu. Tā biezums aptuveni 120m – 150m, ieguluma dziļums 350 -370m, nenozīmīgi pieaug virzienā no ziemeļaustrumiem uz dienvidrietumiem.

Kompleksam raksturīga samērā laba ūdenscaurlaidība. Kompleksa pazemes ūdens novada dienvidaustrumu daļā ir mineralizēts, tas izmantojams kā dzeramie un ārstnieciskie minerālūdeņi, kā arī veikts to novērtējums un rekomendēts tos izmantot zivju mazuļu (lašu, foreļu) audzināšanai, izmantojot tiem raksturīgo paaugstināto un nemainīgo temperatūru un labvēlīgo sāļu saturu.

Vidusdevona Narvas svīta visā Latvijas teritorijā ir izturēts reģionālais sprostsplānis (dolomītmerģelis ar māla un aleirolīta starpsplāņiem), kas atdala saldūdens horizontus no dziļāk iegulošajiem iesālūdens un sāļūdens horizontiem. Svītu veido domerīti ar māla, dolomīta un ģipša starpsplāņiem. Slāņa biezums aptuveni 100m.

Narvas svītas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj terīgēno iežu komplekss, kas apvieno vidusdevona Arukilas un Burtnieku svītas, Kompleksu veido smilšakmeņi ar aleirolītu un mālu starpsplāņiem. Kompleksa biezums mainās 100 -150m robežās, un lielā mērā ir atkarīgs no tā denudācijas pakāpes.

Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Augšdevona Gaujas un Amatas svītu nogulumu, pie kam Visā novada teritorijā izplatīti ir Gaujas svītas nogulumu, bet Amatas svītas nogulumu vien nelielā teritorijā novada ziemeļaustrumu daļā. Nogulumus veido dažādi graudains smilšakmens, pie kam Amatas svītas nogulumus pārsvarā veido smalkgraudaini, nereti vāji cementēti smilšakmeņi. Gaujas svītā nereti sastopams kvarca smilšakmens. Kopējais Gaujas – Amatas svītu nogulumu biezums samazinās ziemeļu – ziemeļaustrumu virzienā, Novada teritorijā tas ir 100m – 150m.

Kvartāra nogulumu

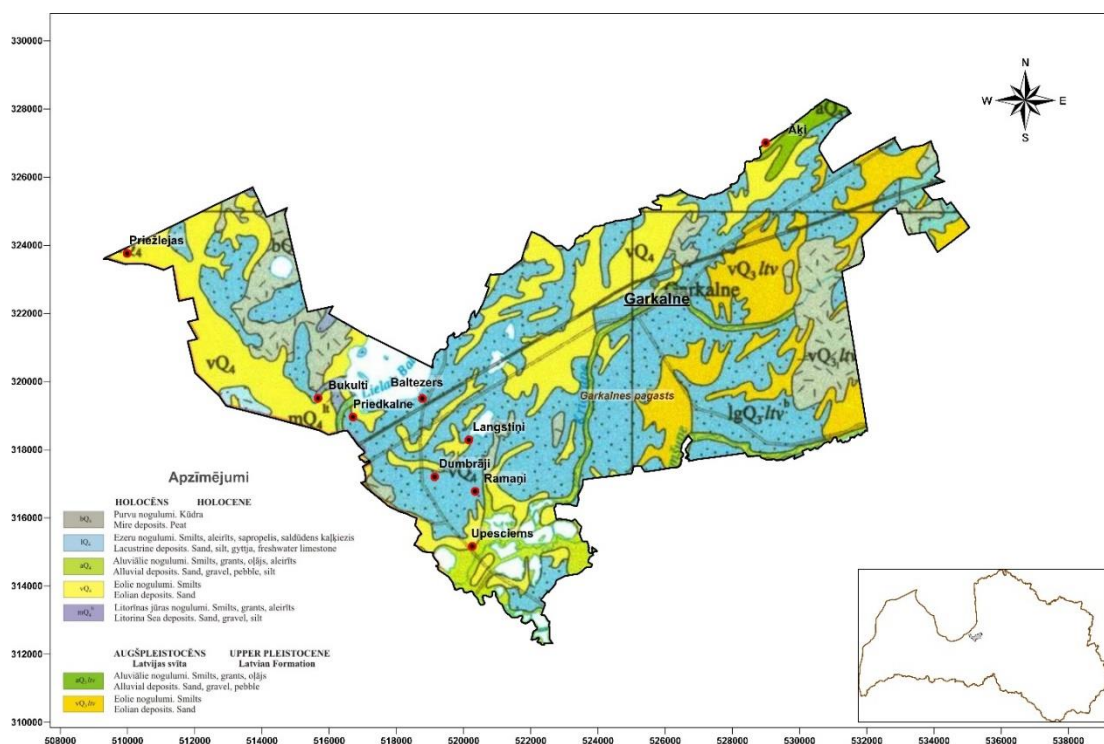
Kvartārs aptver visjaunāko Zemes attīstības periodu. Tā nogulumu veido nogulumiežu segas virsējo kārtu, pārklājot pamatiežu denudēto virsmu.

Kvartāra sistēmas nogulumu izplatīti visā valsts teritorijā, izņemot nelielas platības upju ielejās. Kvartāra periods sākās aptuveni pirms 1,7 miljonu gadu. Kvartāra perioda sākumā ziemeļu puslodes kontinentos pazeminājās temperatūra. Kalnos un ziemeļu zemēs izveidojās plaši apledojumi, kā rezultātā par 200 m pazeminājās Pasaules okeāna līmenis. Viens no apledojumu centriem bija Skandināvija, kur izveidojās varens ledus vairogs. Kontinentālais apledojums būtiski ir ietekmējis mūsdienu Latvijas reljefu un to veidojušus nogulumus. Aptuveni pirms 1,7 miljoniem gadu no Skandināvijas uz visām pusēm izplūda ledāji, kas pārklāja plašas teritorijas. Latvijā šai laikā klāja no 2500 līdz 3000 m bieža ledus sega. Laika periodos, ka klimats kļuva siltāks ledājs, lēnām kustot, atkāpās uz ziemeļiem. Klimatam kļūstot vēsākam, ledājs atkal uzvirzījās. Latvijas teritoriju pārklājuši un atstājuši savus nogulumus 4 apledojumi.

Kvartāra nogulumus iedala pleistocēna, jeb ledus laikmeta nogulumos un holocēnā, jeb pēcleiduslaikmeta nogulumos. Pleistocēns sākās pirms aptuveni 1,7milj.gadu, holocēns - pirms aptuveni 10 tūkstošiem gadu, kad beidzās ledus laikmets.

Vislielākā loma tagadējo ainavu izveidē bijusi pēdējam jeb Latvijas apledojumam (Vislas pēc Rietumeiropas klasifikācijas). Latvijas apledojuma uzvirzīšanās sākās aptuveni pirms 75 tūkstošiem gadu, bet atkāpšanās aptuveni pirms 16 tūkstošiem gadu. Ledus segai kustot, vispirms atbrīvojās augstienes, pēc tam notika vispārīga ledāja malas atkāpšanās uz ziemeļiem. Vietās, kur ledājs kusa veidojās morēnas nogulumu – visas ledū ierautās iežu daļiņas pēc ledus izkušanas palika šajā vietā. Morēnas nogulumus veido nešķirots, mehāniski sajaukts smilšmāla, mālsmilts, smilts materiāls. Morēnas nogulumu satur oļus un laukakmeņus, kas traucē zemniekiem lauksaimniecības zemju apstrādē. Pēdējā apledojuma morēnas nogulumiem ir sarkanbrūna krāsa, kas saistīta ar devona smilšakmens noārdīšanu un ieraušanu ledājā. Morēnas nogulumu Garkalnes novadā neatsedzas zemes virsū, tos pārklāj biezs Baltijas ledus ezera nogulumu un eolo smilšu nogulumu slānis.

Ledājam strauji kustot, veidojās lieli kušanas ūdeņu daudzumi. Ūdens straumes pirmām kārtām plūda pašā ledājā – pārvietojoties pa ledāja virsu, ar lielu ātrumu un spiedienu tecēja pa ledāja plaisām un kanāliem. Izplūduši no ledāja, ūdeņi varenu upju veidā tecēja pa ledus atstāto teritoriju. Straumes nesa sev līdzī iežu daļiņas no ledāja. Ledāja kušanas ūdeņi veidoja divu veidu nogulumus: fluvioglaciālos un limnoglaciālos.

4.attēls Garkalnes novada kvartāra nogulumu karte (VĢD 1:200 000 mēroga ģeoloģiskā karte)

Fluvioglaciālie nogulumu ir ledāju kušanas ūdeņu straumju akumulēti nogulumu, kas sastāv no smilts vagrants. To biežums ir no dažiem līdz pat vairākiem metriem. Latvijā ar tiem saistīti lielākās smilts un grants atradnes. Parasti uz šiem nogulumu ir sastopami priežu meži.

Limnoglaciālie nogulumu ir ledāju kušanas ūdeņu straumju akumulēti nogulumu sprostezeros un ledusezeros. Tie sastāv no labi šķīrota māla, putekļiežiem vai smalkas smilts. Uz limnoglaciālajiem mālainiem vai putekļainiem iežiem, it sevišķi ja tie ir luvioglaciāl (kā, piemēram, Zemgales līdzenumā) ir izveidojušās auglīgas augsnes. Māla nogulumu, ja tie nesatur karbonātus, daudzviet izmanto kā derīgos izrakteņus.

Apmēram pirms 11,8 tūkst. gadiem tagadējā Garkalnes novada teritoriju (kopā ar apkārtni ārpus tā robežām) pārklāja Baltijas ledus ezers. Tā krasts (19-20 m virs jūras līmeņa) redzams pie Vangažiem. Šajā laikā pie Vangažiem Baltijas ledus ezerā ietecēja senā Gauja, izveidojot plašu deltu. Pēc tam, kad ledus ezera krasts atkāpās, sanestos smiltājus pārputa vējš un izveidojās kāpas un kāpu masīvi, kas redzami arī pašreiz. Vietām kāpu veidošanās notika vēl nesen, pēdējo gadsimtu laikā, kad notika mežu izciršana.

Pirms 10000 gadiem sākās kvartāra perioda jaunākais posms – pēcdeduslaikmets vai holocēns, kas ilgst līdz pat mūsdienām. No ģeoloģiskā laika mēroga viedokļa tas ir īss laika sprādis, taču var teikt, ka Latvijas daba šajā laikā ir piedzīvojusi lielas izmaiņas. No ledāja atbrīvotajā teritorijā no dienvidiem un austrumiem ienāca augi un dzīvnieki. Sākumā ieviesās tundras augi, vēlāk izveidojās meži, attīstījās purvi, sāka aizaugt ledāja atstātie ezeri.

Aptuveni pirms 8-4 tūkst. gadiem Baltijas ledus ezeru nomainīja nākamā Baltijas jūras attīstības stadija – Litorīnas jūra. Sarūkot un atkāpjoties tai, Rīgas līča dienvidu krastā veidojās pāržmaugas (nērijas), kas no jūras atdalīja lagūnas. Šajā laikā jūras ūdens piepildīja arī Ķīšezeru un Juglas ezeru ieplakas (pašreiz šie ezeri ir mazāki, it sevišķi Juglas ezers) un pa Lielās un Mazās Juglas ielejām iesniedzās tālu sauszemē. Pārtrūkstot saiknei ar jūru, sāļūdens ezerus, papildinoties ar atmosfēras nokrišņiem, pakāpeniski pārvērtās par saldūdeni.

Pēdējos 2 -3,5 tūkst. gados, kad Juglas ezers ieguva pašreizējās aprises, sākās Lielās un Mazās Juglas lejteču pagarināšanās un plašo palieņu veidošanās (aluviālie nogulumu). Abu upju ietekas apvidū veidojas plaša delta, tajā pakāpeniski no Juglas ezera atdalījās atsevišķi ūdens iecirkņi, kas pakāpeniski aizauga. Tā veidojies tagadējais Mašēnu ezers (agrāk saukts par Attaku). Minētais process Juglas ezerā turpinās ārpus novada teritorijas.

Šī perioda nogulumus veido daudzveidīgie purvu nogulumu, kas plaši izplatīti novadā, kā arī aluviālie nogulumu upju gultnēs un sapropeļa un dūņu nogulumu ezeros.

Lai gan mūsdienu ģeoloģiskie procesi ir lēni un Latvijā maz pamanāmi, tomēr arī mūsdienās norisinās nogulumu veidošanās. Raksturīgi mūsdienu nogulumu ir purva nogulumu – kūdra, savukārt ezeros veidojas ezeru nogulumu, tai skaitā sapropelis, kā arī aluviālie nogulumu upju ielejās.

Detālplānojuma teritorijā nav veikta ģeoloģiskā vai ģeotehniskā izpēte. Pamatojoties uz pieejamo informāciju un apsekojumiem dabā, var pieļaut, ka tā atrodas limnisko nogulumu izplatības teritorijā, kur zem augsnes sastopami smilts, smalkas smilts un aleirīta nogulumu, kas veidojušies Baltijas ledus ezerā. Dziļāk visticamāk atrodas fluvioģlaciālie smilts un smilts grants nogulumu.

Teritorijas inženierģeoloģiskie (ģeotehniskie) apstākļi ir vienkārši, ko nosaka teritorijas ģeoloģiskā uzbūve – dažādgraudainas smilts un smilts grants nogulumu izplatība 10 un vairāk metrus biezā slānī. Gruntsūdens līmeņa ieguluma dziļums 1,5 -3 m dziļumā no zemes virsas. Šādi apstākļi ir labvēlīgi būvniecībai un neprasa papildus sagatavošanu.

Detālplānojuma teritorijā nav izpētīti derīgie izrakteņi un nav akceptētas derīgo izrakteņu atradnes.

4.5. Hidroģeoloģiskais raksturojums

Latvija, tai skaitā Garkalnes novada teritorija un Detālplānojuma teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā. Baseina hidroģeoloģisko griezumumu veido ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija (3.tabula). Ūdens daudzums, ko satur atsevišķi slāņi un ūdens kvalitāte tajos ir visai atšķirīga.

Vadoties no ūdens apmaiņas intensitātes un ūdens ķīmiskā sastāva, artēziskā baseina griezumā var izdalīt trīs hidrodinamiskās zonas:

- Aktīvas ūdens apmaiņas – saldūdeņu;
- Palēninātas ūdens apmaiņas – sāļūdeņu;
- Lēnas ūdens apmaiņas, jeb stagnanto ūdeņu – sālsūdeņu.

Pazemes ūdeņu veidošanos nosaka un ietekmē virkne visdažādāko faktoru, galvenie no tiem ir:

- *fizikāli - ģeogrāfiskie* - reljefs, hidrogrāfiskais tīkls, klimats, augsne un veģetācija;
- *ģeoloģiskie* - slāņu sagulums, to litoloģiskais sastāvs, porainība un plaisainība, tektoniskie apstākļi un ģeostatiskais spiediens;
- *vēsturiskie* - teritorijas paleoģeoloģija un paleoģeogrāfija;
- *antropogēnā darbība* - derīgo izrakteņu un pazemes ūdeņu ieguve, piesārņojuma avotu radīšana, meliorācija, hidrobūves, pilsētībūvniecība u.c.

Minēto faktoru mijiedarbība rada pazemes ūdeņu resursu un to ķīmiskā sastāva daudzveidību plānā un griezumā. Pie tam, gruntsūdeņus ietekmē galvenokārt vietējie faktori, bet palielinoties ūdens horizontu ieguluma dziļumam pieaug reģionālo faktoru nozīmīgums.

Pazemes ūdeņu dabīgos resursus **aktīvas ūdens apmaiņas zonā** papildina atmosfēras nokrišņu infiltrācija. Aktīvās ūdens apmaiņas zonā artēzisko ūdeņu resursu papildināšanās galvenokārt notiek augstieņu rajonos. Par to liecina tajās konstatētie maksimālie artēzisko ūdeņu spiedieni, kā arī pazemes ūdeņu spiediena pieaugums griezumā virzienā no apakšas uz augšu. Reģionālas artēzisko ūdeņu papildināšanās teritorijas Latvijā ir Vidzemes, Latgales un Kurzemes augstienes. Kvartāra ūdens horizonta ūdens resursi papildinās atmosfēras nokrišņu infitrācijas ceļā.

Palēninātās ūdens apmaiņas zonas ūdens resursi papildinās no augstāk iegulošiem horizontiem, galvenokārt, ārpus Latvijas teritorijas. Šīs zonas reģionālais barošanašs apgabals atrodas Igaunijā (Otepes un Hanu augstienēs) un Austrumlietuvā. Lokāla resursu papildināšanās vērojama tikai nelielā teritorijā starp Limbažiem un Burtnieku ezeru, kā arī Daugavpils rajonā, t.i. apgabalos, kur ieguluma dziļums ir relatīvi neliels un to pārklājošie ūdeni vāji caurlaidīgie nogulumu ir daļēji erodēti un tos šķērso apraktās ieļeļas.

Stagnantās ūdens apmaiņas zonas resursi papildinās tikai ārpus Latvijas teritorijas, tuvākais papildināšanās apgabals atrodas Austrumlietuvā un Dienvidigaunijā. Dziļo artēzisko ūdeņu notece notiek rietumu un ziemeļrietumu virzienā un noplūde - Baltijas jūrā. Lokālos iecirkņos tektonisko lūzumu zonās konstatēta to daļēja pārtece augstāk iegulošos horizontos

2.tabula **Hidroģeoloģiskā griezumā stratifikācija Grkalnes novadā (I.Gavena)**

Galvenie ūdens horizonti, sprostsļāņi un vāji caurlaidīgie nogulumu	Ūdens horizontu kompleksi	Ūdens apmaiņas zona
Gruntsūdeņi (bezspiediena ūdeņi) Q	Q	Aktīvas ūdens apmaiņas zona
Gaujas D ₃ gj	Arukilas–Amatas D ₂₋₃ ar–am	
Burtnieku D ₂ br		
Arukilas D ₂ ar		
Narvas sprostsļānis D ₂ nr ₁₊₂		Sprostsļānis
Pērnavas D ₂ pr	Apakšdevona un vidusdevona D ₁₋₂	Palēninātās ūdens apmaiņas zona
Ķemeru D ₁ km		
Ordovika un Silūra sprostsļānis O–S		Sprostsļānis
Apakš un Vidus Kembrijs E ₁₊₂	Kembrija E	Stagnanto ūdeņu zona
Arhaja un proterozoja pamatklintājs AR–PR		

Par robežu starp hidrodinamiskajām zonām tiek pieņemti visā Latvijas teritorijā izplatīti un pietiekami biezi ūdeni vāji caurlaidīgu nogulumu slāņi – sprostsļāņi, kas praktiski nepieļauj ūdens apmaiņu griezumā.

Detālplānojuma teritorijā, ņemot vērā tajā plānoto savrupmāju apbūvi, iespējamās ietekmes aprobežojas ar aktīvas ūdens apmaiņas zonu

Aktīvas ūdens apmaiņas saldūdens zonu Garkalnes novada teritorijā veido: **Kvartāra ūdens horizonts**, kurš satur gruntsūdeņus. Atšķirībā no Latvijas teritorijas lielākās daļas Garkalnes novadā kvartāra horizonta biezums sasniedz 50 m un to veido galvenokārt dažādi graudainas smilts nogulumu ar atsevišķiem aleirītiskas smilts vai mālainas smilts starpslāņiem. Ievērojamais kvartāra nogulumu biezums un salīdzinoši viendabīgais sastāvs ir faktori, kas nosaka liela apjoma gruntsūdens krājumu veidošanos. Gruntsūdens resursus papildina atmosfēras nokrišņu infiltrācija. Humīdais klimats un visumā vājā teritorijas drenēšana sekmē nepārtrauktu nokrišņu infiltrēšanos gruntsūdeņos gandrīz visa gada garumā. Aktīvas ūdens apmaiņas zonas pazemes ūdeņu ķīmisko sastāvu nosaka atmosfēras nokrišņu un ūdeni saturošo iežu mijiedarbība gruntsūdens horizontos šādas mijiedarbības laiks ir mazs, tāpēc tajos ūdens mineralizācija ir zemāka, un ūdens ir mīkstāks nekā artēziskā ūdens horizontos. Garkalnes novada gruntsūdeņi ir hidrogenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi. Parasti sausnes saturs ūdenī ir 0,2 – 0,4g/l, kopējā cietība – 1,5 – 3 mmol/l, dzelzs saturs vidēji 0,2 – 0,4mg/l Tie pilnībā atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. Gruntsūdeņu kvalitāte pazeminās virzienā no austrumiem uz rietumiem. Vislabākās kvalitātes gruntsūdeņi sastopami labi drenētos nogāžu iecirkņos pazemes ūdens atradnes „Zaķumuiža”

teritorijā. Garkalnes novada Baltezera, Zaķumuīžas un Remberģu atradnēs ierīkotās ūdens ņemšanas vietas nodrošina Rīgas pilsētas ūdens apgādi.

Var prognozēt labas kvalitātes saldūdens ieguves iespēju arī Detālplānojuma teritorijā, ierīkojot līdz 20m dziļu urbumu, Kvartāra nogulumos.

Saskaņā ar Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā noteikto pazemes ūdens objektiem Garkalnes novadā noteikta laba ķīmiskā kvalitāte un labs kvantitatīvais stāvoklis. Slikta pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte noteikta Rīgas pilsētas teritorijā, kura tieši robežojas ar Garkalnes novadu.

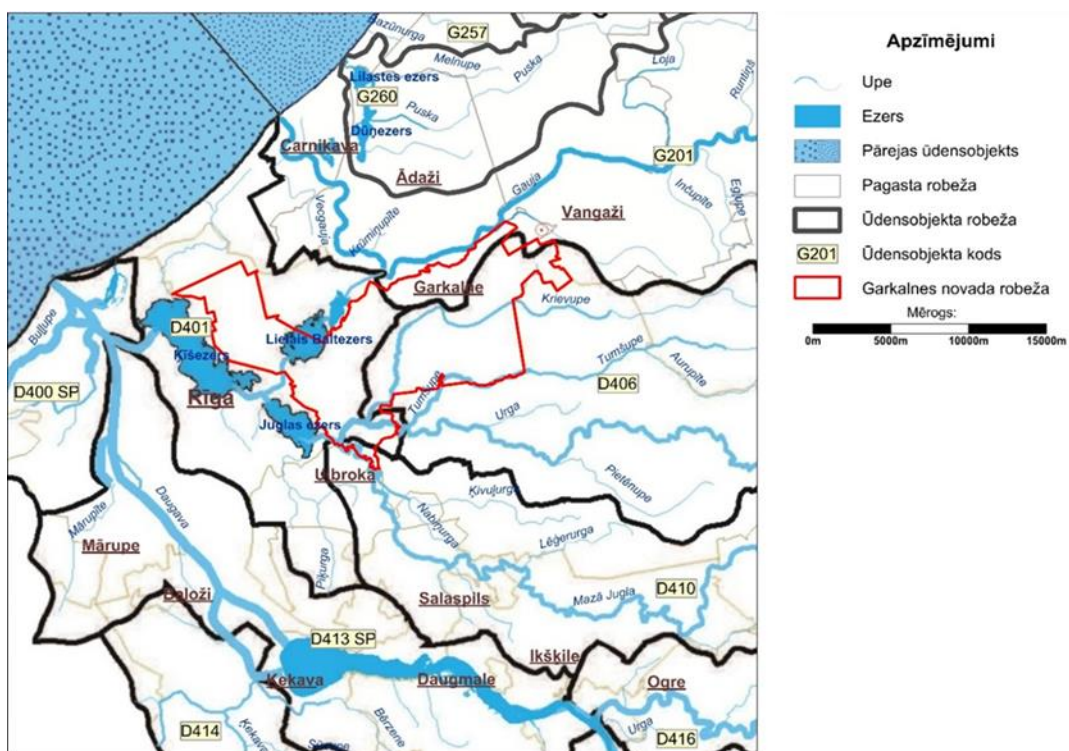
Baseinu apsaimniekošanas plānā noteikti šādi pazemes ūdens apsaimniekošanas mērķi:

- nepieļaut pazemes ūdensobjektu stāvokļa pasliktināšanos;
- rīkoties tā, lai piesārņojošo vielu koncentrāciju palielināšanās pazemes ūdeņos nekļūtu par stabilu tendenci;
- izpildīt aizsargājamajam teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamās normas;
- novērst vai samazināt piesārņojuma nonākšanu pazemes ūdeņos.

Detālplānojuma teritorijā, ņemot vērā ģeoloģiskos un hidroģeoloģiskos apstākļus nav pieļaujama arī attīrītu notekūdeņu infiltrācija vai novadīšana dabā. Notekūdeņu savākšanai izmantojami septiķi un nodrošināma regulāra to izvešana uz attīrīšanas iekārtām.

4.6. Virszemes ūdensobjektu raksturojums

Latvijas Republikā ūdens kvalitātes pārvaldību nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes 2000.gada 23.oktobra direktīva 2000/60/EK, kas izvirza kritērijus ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes raksturošanai; galvenie starp tiem ir hidromorfoloģiskie, bioloģiskie, fizikālie un ķīmiskie raksturlielumi. Latvijā direktīvas prasības ir iekļautas Ūdens apsaimniekošanas likumā (pieņemts 2002.gada 12.septembrī) un virkne Ministru kabineta noteikumu.

5.attēls. Virszemes ūdensobjekti Daugavas baseina lejteces posmā (Avots: LVĢMC)

Garkalnes novada teritorija atrodas uz ūdensšķirtnes starp Gauju un Daugavu. Novada teritorijas lielākā daļa pieder Daugavas upju baseinam, tikai neliela daļa novada ziemeļaustrumu daļā ietilpst Gaujas upes baseinā.

Detālplānojuma teritorija pilnībā atrodas Daugavas sateces baseinā, Daugavas upju baseina apgabalā. Ņemot vērā to, ka ūdensobjektu robežas noteiktas aptuveni un tās nav uzrādītas koordinātu sistēmā ir neiespējami noteikt precīzu detālplānojuma teritorijas atrašanās vietu ūdensobjekta teritorijā. Saskaņā ar kartes datiem detālplānojuma teritorija atrodas ūdensobjekta D401 teritorijā.

Detālplānojuma teritorijā neatrodas un ar to nerobežojas ūdensteces vai ūdenstilpes. Detālplānojuma teritorijā nav izveidota meliorācijas sistēma.

4.7. Teritorijas un apkārtnes dabas vērtību raksturojums

Garkalnes novada teritorijā vērojama liela bioloģiskā daudzveidība, augstvērtīgas ainavas, unikāli biotopi.

Latvijā likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteiktas atšķirīgas šo teritoriju kategorijas, ar atšķirīgiem izveidošanas mērķiem un saimnieciskās darbības aprobežojumiem tajās.

Likums nosaka, ka Aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā:

- aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.);
- nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību;
- saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Garkalnes novadā atrodas trīs dabas liegumi – Lielā Baltezera salas, Buļļezers, Garkalnes mežs

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Garkalnes novadā atrodas divas Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas, kas iekļautas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju *Natura* 2000 tīklā – dabas liegums „Lielā Baltezera salas” un dabas liegums „Garkalnes meži”. Novadā atrodas arī dabas liegums „Buļļezers”.

Zemāk sniegti šo teritoriju raksturlielumi.

DABAS LIEGUMS „GARKALNES MEŽI”

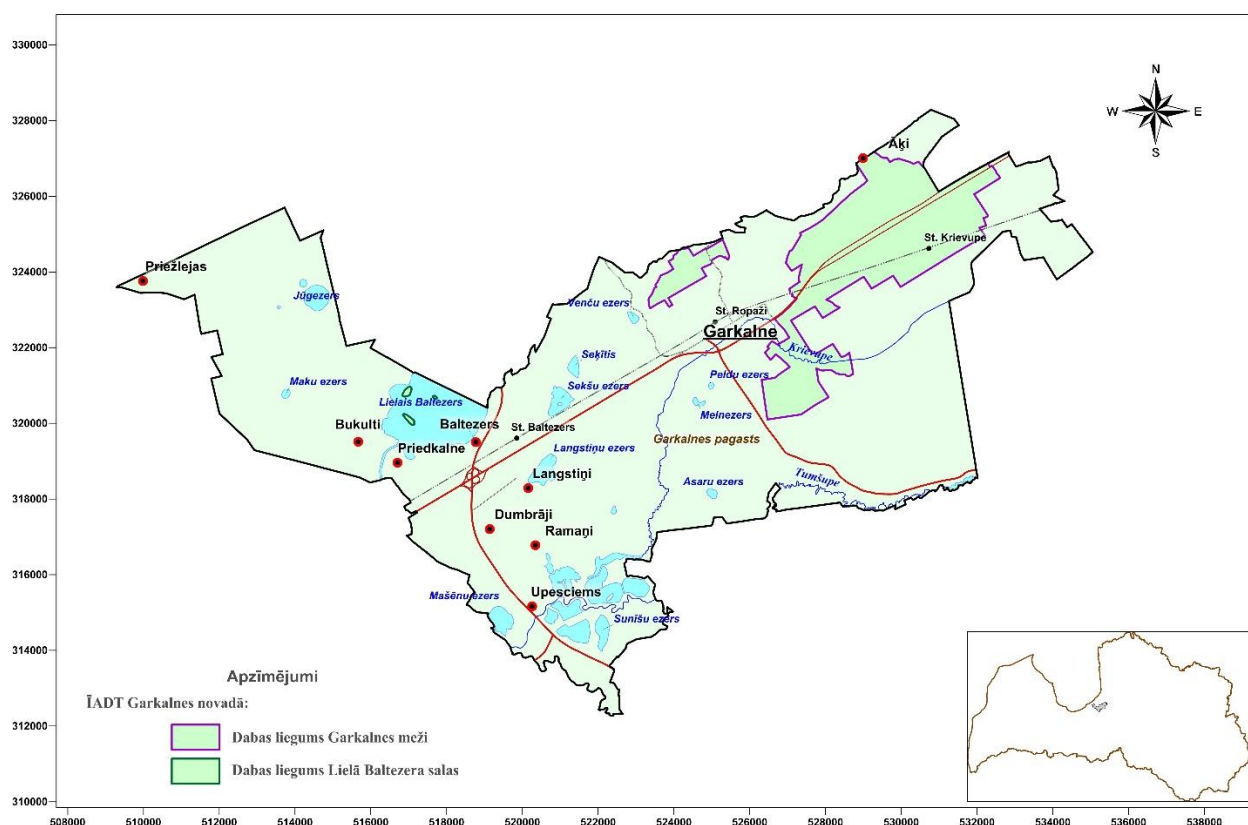
Dabas liegums „Garkalnes meži” iekļauts arī Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā NATURA 2000. Dabas liegums „Garkalnes meži” atrodas Rīgas rajona Garkalnes novada un Vangažu pilsētas teritorijā. Teritorijas platība - 1784 ha (no tiem 1726 ha atrodas Garkalnes novadā, bet 58ha – Vangažu pilsētā). Lieguma teritorija sastāv no divām daļām, no kurām viena atrodas uz ziemeļrietumiem (139 ha platībā), bet otra – uz dienvidaustrumiem (1645 ha) no Garkalnes ciema. Praktiski visu dabas lieguma teritoriju aizņem meža zemes. Tikai teritorijas dienvidrietumu daļā nelielās platībās atrodas Maksteniekiem piegulošās pļavas, kuras jau vairākus gadus netiek apstrādātas. Cauri lieguma teritorijai stiepjas valsts nozīmes autoceļš Rīga – Sigulda un dzelzceļa līnija Rīga – Sigulda. Teritorija ziemeļaustrumu malā robežojas ar smilts - grants karjeru „Grantskalni”, teritorijas lieguma robežās atrodas arī derīgo izrakteņu atradne „Garkalne”.

Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu zaļās vārnas ligzdošanas vietu, kas ir Latvijā lielākā sastopamā šo aizsargājamo putnu ligzdošanas vieta (10-14 ligzdojoši pāri jeb 20-25% no visas nacionālās populācijas), kā arī tā ir viena no pēdējām zaļās dzilnas ligzdošanas vietām Latvijā. Liegumā sastopamas arī daudzas citas retas putnu sugas.

No bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas viedokļa nozīmīgākie teritorijas biotopi ir vecie priežu meži un sausais virsājs. Šie biotopi ir ļoti nozīmīgi ne tikai tur sastopamā augāja dēļ, bet arī kā teritorijā esošo putnu sugu dzīvotnes. Teritorijā dominējošie priežu meži no dabas aizsardzības viedokļa ir svarīgi kā dzīves vide tur sastopamajām augu un dzīvnieku sugām. Nozīmīgākie no sastopamajiem mežu biotopiem ir aizsargājami kā dabiskie meža biotopi. Lieguma mežiem ir salīdzinoši liela sociālekonomiskā vērtība, jo tie tiek izmantoti mežsaimniecībā, kā arī ogošanai, sēņošanai un rekreācijas vajadzībām.

Sausais virsājs izveidojies 1992. gada deguma vietā (70 ha) lieguma centrālajā daļā un ir Eiropas nozīmes aizsargājams biotops. Tas un bijušās militārās bāzes teritorija ir nozīmīgi zaļās vārnas barošanās biotopi. Deguma rietumu daļa, kas atrodas ieplakā, jau ir dabiskās sukcesijas rezultātā stipri aizaugusi, kā rezultātā tā lielā mērā zaudējusi savu sākotnējo nozīmi kā putnu barošanās vieta. Deguma austrumu daļa, kurā raksturīgas salīdzinoši sausas un neauglīgas augsnes, tikai palēnām ir tikusi apmežota un sākusi aizaugt ar mazām priedītēm. Vēl joprojām šī teritorija ir atklāta un apaceļota ar sila viršiem, kuras ir piemērotas kā putnu barošanās vietas.

Bijusī militārā bāze (162 ha) lieguma dienvidu daļā ir salīdzinoši atklāta teritorija. Teritorijai raksturīgie izklaidus izvietotie meža pudurīši un atsevišķi vecie koki (dominējošā koku suga - priede) ir nozīmīgas melnās dzilnas u.c. dobumos ligzdojošo putnu sugu ligzdošanas vietas. Teritorijā ir arī daudz pamestu, agrāk militārām vajadzībām lietotu, ēku un to gruvešu, kurus kā ligzdošanas vietu nereti izmanto pupuķi. Teritorija lēnām aizaug ar priedēm, tomēr atklātā platība joprojām sastāda tās lielāko daļu, tādēļ tas ir nozīmīgs barošanās biotops īpaši aizsargājamām putnu sugām. Teritorijas vērtību palielina bijušie elektrības stabi, kurus kā „medību posteņus” bieži izmanto zaļā vārna.

6.attēls Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (Dabas aizsardzības pārvaldes dati)

Kopumā dabas liegumā „Garkalnes meži” konstatētas 2 augu, 3 bezmugurkaulnieku, 13 putnu un viena rāpuļu īpaši aizsargājama suga.

Dabas liegumā „Garkalnes meži” ir ne tikai aizsargājamās dabas teritorijas, bet arī intensīvas saimnieciskās darbības zonas. Esošo antropogēno slodzi nosaka Rīgas pilsētas, dzelzceļa un autoceļu tuvums. Mežsaimniecība ir galvenais saimnieciskās darbības veids teritorijā. Līdzīgi citām Pierīgas zaļās zonas mežu platībām, pilsētas tuvums un ērtās piekļūšanas dēļ, Garkalnes meži ir iecienīta sēņošanas un ogošanas vieta. Notiek arī citas aktīvās atpūtas un rekreācijas aktivitātes. Šis iepriekš minētās antropogēnās darbības rezultātā teritorijā bieži notiek meža ugunsgrēki. Šis faktors ir ļoti pretrunīgs no dažādiem apsaimniekošanas viedokļiem - no bioloģiskās daudzveidības veicināšanas viedokļa pozitīvs, bet no saimnieciskā, īpaši mežsaimnieciskā viedokļa - negatīvs.

Dabas liegumam „Garkalnes meži” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kā arī individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kuros ir izstrādāts funkcionālais zonējums (Ministru kabineta 2011. gada 6. decembra noteikumi Nr. 930 "Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"). Tajā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas: regulējamā režīma zona, dabas lieguma zona, dabas parka zona, neitrālā zona, kur katrai no tām ir noteikti izmantošanas ierobežojumi. Vispārīgie aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā nosaka, ka tajā aizliegts bez VVD reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu, izsniegt zemes dzīļu izmantošanas atļauju (licenci), visā dabas lieguma teritorijā (izņemot neitrālo zonu) aizliegta jaunu būvju būvniecība un esošo ceļu paplašināšana u. c. darbības.

DABAS LIEGUMS „LIELĀ BALTEZERA SALAS”

Lielā Baltezera salām jau 1924. gadā piešķirts dabas pieminekļa statuss, bet 1977. gadā – botāniskā lieguma statuss. Dabas liegums „Lielā Baltezera salas” izveidots 1999. gadā. Dabas liegums iekļauts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā NATURA 2000. Liegums atrodas Rīgas rajonā Ādažu un Garkalnes novados, un to veido piecas ezera salas. Ādažu novadā atrodas Ropažu un Liepu sala, bet Garkalnes novadā – Priežu, Auzu un Mazā sala. Lieguma kopējā platība – 20 ha, no kuriem Garkalnes novada teritorijā esošās salas aizņem 9,4 ha.

Salas tiek aizsargātas, lai saglabātu dabiskās biocenozes no pārveidošanās antropogēnās darbības rezultātā. Lielā Baltezera salu galvenā vērtība ir to dabiskums. Neskatoties uz apdzīvoto vietu tuvumu, salās ir saglabājušies cilvēka maz ietekmēti meži, kas ir piemērota dzīves vieta dažādām augu un dzīvnieku sugām, īpaši jāatzīmē ievērojamais vaskulāro augu sugu skaits. Liegums ir arī nozīmīga vieta lapu koku praulgrauža aizsardzībai.

Salas klāj neskarti, dabiski veidojušies priežu meži, platlapju (bērzu) meži, piekrastē izveidojušies pārmitri melnalkšņu meži, kas ir Latvijā īpaši aizsargājams biotops. Veģetācijas izveidošanos uz salām var dēvēt par primāro sukcesiju, jo augu sabiedrības attīstījušās uz jaunatsegta substrāta, pazeminoties ūdens līmenim. Visās salās ir līdzīga veģetācijas struktūra – augstākajās vietās izveidojušies priežu meži, reljefa pazeminājumos arī platlapju meži (galvenokārt liepu) meži, piekrastē lielākas platības aizņem melnalkšņu meži un pelēkā kārkļa audzes. Izņēmums ir Mazā sala, kur dominē melnalkšņi.

Salu piekrastes josla ir ļoti dinamiska, tā intensīvi aizaug. Apkārt salām izveidojušās niedru un meldru audzes, kuras īpaši platas ir salu dienvidu pusē. Auzu salā nelielās platībās vērojamas dabiskas neielabotas pļavas fragmenti (0,2 ha). Auzu un Priežu salās gar krastu nelielās platībās izveidojušās augsto grīšļu pļavu fragmenti.

Kopumā dabas liegumā „Lielā Baltezera salas” konstatētas **3 augu, 3 bezmugurkaulnieku, 2 putnu un divas zīdītāju** īpaši aizsargājamās sugas.

Neviena no Lielā Baltezera salām nav apdzīvota, bet tās intensīvi tiek izmantotas rekreācijai. Uz salām cilvēki atpūšas, kurina ugunscurus un makšķerē. Apmeklētāju skaits ir salīdzinoši liels – vairāk kā 20 cilvēki nedēļā vasaras mēnešos. Tomēr, ņemot vērā salu nelielos izmērus, šāda antropogēnā slodze atstāj negatīvu ietekmi uz salu ekosistēmām. Pavasarī un rudenī apmeklētāju skaits samazinās. Ziemā, ezeram aizsalstot, apmeklētāju skaits atkal būtiski pieaug (līdz vairāk kā 50 cilvēkiem dienā). Salas bieži apmeklē arī zemledus makšķernieki. Ziemā nobradāšana un troksnis salu ekoloģisko līdzsvaru būtiski neietekmē, bet negatīvu ietekmi rada cilvēku atstātie atkritumi.

Kā piemēru cilvēka radītai ietekmei uz Auzu salas floru un faunu var minēt 2003. gada pavasara ugunsgrēks, kas, visticamāk radies apmeklētāju neuzmanības dēļ.

Dabas liegumam „Lielā Baltezera salas” nav izstrādāti **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi** (līdz ar to nav arī funkcionālais zonējums), bet 2005. gadā tika izstrādāts **dabas aizsardzības plāns**.

Tā kā liegumam vēl nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un zonējums, līdz ar to, šajā teritorijā ir spēkā 22.07.2003. MK noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

DABAS LIEGUMS „BUĻLEZERS”

Dabas liegums „Buļlezers” kā aizsargājama teritorija noteikta jau 1957. gadā botāniskā lieguma statusā. Liegums dibināts, lai aizsargātu biotopu - dabīgi eitrofs ezers ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju. 1999. gadā tas noteikts kā dabas liegums, bet teritorija nav iekļauta Natura 2000 īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā.

Dabas liegumu, kas atrodas Garkalnes novada austrumu daļā, veido Buļlezers un tā pieguļošais mežniecības kvartāls. Ezers tiek klasificēts kā beznoteces ezers, kas nozīmē, ka no tā neiztek upes vai pazemes straumes un ūdens ezeru atstāj tikai iztvaikojot. Teritorijā konstatētas daudzas aizsargājamas augu sugas (parastais plakanstaipeknis, trejvāruplakanstaipeknis, sarkanā dzeguzene dzeloņsporuezerene, gludsporuezerene, Dortmana lobēlija, vāļišu staipeknis, palu staipeknītis, meža silpurene).

Kopumā dabas liegumā „Buļlezers” konstatētas 10 augu, 1 bezmugurkaulnieku un 1 zīdītāju īpaši aizsargājama suga.

Dabas liegumā novērojama ļoti intensīva rekreācijas ietekme: nomīdīšana, peldvietas, ugunsgrēki, kurināšana, troksnis, piesārņojums. Tas viss kopā degradē ezeru un tā apkārtni, īpaši šis fakts jāņem vērā tādēļ, ka ezeram nav izteku, tādā ūdens apmaiņa ir ļoti lēna, līdz ar to ūdens kvalitāti ietekmē jebkura antropogēnā slodze tā apkārtnē. 20. gs. 80- os gados vēl bija sastopamas oligotrofu līdz mezotrofu augu sabiedrības minerālvielām nabadzīgās ūdenstilpnēs un to krastmalās, bet 2001. gadā šīs sugas vairs netika konstatētas. Šobrīd ezers jau ir stipri eitroficējies.

Dabas liegumam „Buļlezers” nav izstrādāti ne individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (līdz ar to arī funkcionālais zonējums), ne dabas aizsardzības plāns. Darbības liegumā ierobežo 22.07.2003. MK noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Garkalnes novadā, gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, gan ārpus tām, jo īpaši ezeru un upju pārplūstošajās palienēs, sastopami 21 Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājami biotopi, tajā skaitā Eiropas Savienībā prioritāri īpaši aizsargājami biotopi. Jānorāda, ka lielāka daļa biotopu ir sastopami kompleksu veidā. Liela daļa no uzskaitītajiem biotopiem sastopami nelielās platībās, kā atsevišķi fragmenti. Lielākās reto un īpaši aizsargājamo biotopu platības veido upju palieņu pļavas, melnalkšņu staignāji un boreālie meži. Garkalnes novadā reģistrētas 13 atklātas platības 17,5347 ha platībā, kas atzītas par putniem nozīmīgām platībām, piecas pļavas atzītas par bioloģiski vērtīgiem zālājiem. Īpaši vērtīgas ir divas pļavas, kuru veģetācijā konstatēts nozīmīgs daudzums kaļķainām, periodiski pārplūstošām platībām raksturīgas augu sugas, viena pļava atrodas dabas liegumā “Garkalnes meži”. Potenciāli, bioloģiski vērtīgas ir arī visas pašlaik vēl neapsekotās ūdenstilpju un ūdensteču palienes un krastmalas, kur saglabājušies dabiski un maz ietekmēti biotopi.

Garkalnes novadā līdz šim reģistrētas 19 retas un īpaši aizsargājamas augu sugas. No aizsargājamām putnu sugām jāmin Zaļā vārna *Coracias garrulous* - 10-14 pāri (apmēram puse no Latvijas populācijas) ligzdo dabas liegumā “Garkalnes meži”. Vēl 3-5 pāri ligzdo ārpus dabas lieguma, tā tuvumā.

Dabas pieminekļi

Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājami koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība.

Lai nodrošinātu aizsargājamo koku un akmeņu saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija 10 metru rādiusā ap akmeņiem un teritorija zem koku vainagiem, kā arī 10 metru rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas.

Saskaņā ar 2001.gada 17.aprīļa MK noteikumos Nr.175 „**Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem**” noteikto Garkalnes novadā nav noteikti dabas pieminekļi.

Saskaņā ar 2001.gada 20.marta MK noteikumos Nr.131 „**Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem**” noteikto Garkalnes novada teritorijā nav noteikti šādi objekti.

Mikroliegumi

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas tikai īpaši retu sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzībai. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Mikroliegumi parasti platības ziņā ir mazāki kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (0,1-20 ha, putniem līdz 200 ha) un to izveidošanas procedūra ir vienkāršāka un ātrāka, nekā veidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Tādējādi, nodrošinot operatīvu īpaši reto un apdraudēto sugu aizsardzību.

Mikroliegumu veidošanu nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums, Meža likums un tiem pakārtotie normatīvie akti. Nozīmīgākie no tiem ir

- 2012.gada 18.decembra MK noteikumi Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”;
- 2012.gada 18.decembra MK noteikumi Nr.936 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā. Ministru kabineta noteikumi Nr.421 (05.12.2000 .) „[Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu](#)”.

Tā kā mikroliegumos tiek aizsargātas īpaši retas sugas, tad dati par mikroliegumiem un tajos sastopamajām sugām glabājas Latvijas Vides aģentūras datu bāzē, kas ir pieejama tikai reģistrētiem lietotājiem.

Informāciju par mikroliegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu un biotopu atradnēm drīkst izplatīt tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes atļauju!

Saskaņā ar Dabas datu bāzē Ozols ietvērto informāciju, Garkalnes novada teritorijā ir noteikti 17 mikroliegumi. Daļa no tiem atrodas Garkalnes un kaimiņu pašvaldību teritorijā. Lielākā daļa mikroliegumu atrodas Garkalnes novada austrumu daļā. Detalizēta informāciju par mikroliegumiem nav pieejama.

Īpaši aizsargājami koki – dižkoki

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes interneta vietnē ietvērto īpaši aizsargājamo un reto koku reģistrā ietvērto informāciju Garkalnes novadā ir noteikti 2 dižkoki. Tai pat laikā jāatzīmē, ka šis saraksts nepārtraukti mainās un papildinās, jo jebkurš koks, kas sasniedz Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumu Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā noteiktos parametrus ir uzskatāms par aizsargājamo koku - dižkoku.

13.tabula **Dižkoki Garkalnes novadā**

ID	Suga	Aizsardzības kategorija	Atrašanās vieta	Apkārtmērs	Augstums
1310	Parastais ozols(Quercusrobur L.)	DIŽKOKS	Bij. Ādažu mācītājmāja (Senču silā E no 281. gab.), 55m no Ādažu mācītājmājas centrālās ēkas (nodedzināta 1992.g.), Baltezers krastā	4.86	25
1311	Parastais ozols(Quercusrobur L.)	DIŽKOKS	Bij. Ādažu mācītājmāja (Senču silā E no 281. gab.), 30m SE no bij. kungu mājas (25m W no iepriekšējā)	3.99	27

Detālplānojuma teritorija atrodas dabas lieguma Garkalnes meži teritorijā, tā neitrālajā zonā.

Natura 2000 dabas lieguma “Garkalnes meži” teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns (SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2005.gads) un tajā ir spēkā Ministru kabineta 06.12.2011. noteikumi Nr.930 “Dabas lieguma “Garkalnes meži” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (turpmāk – MKN 930).

Saskaņā ar dabas aizsardzības plānam pievienoto Garkalnes mežu dabas lieguma izveides pamatojumu, Garkalnes mežu teritorija atbilst Natura 2000 vietu kritērijiem tādēļ, ka tā ir lielākā zināmā zaļās vārnas regulāras ligzdošanas vieta Latvijā un, iespējams, visā Baltijā. Tas ir šīs teritorijas izveides galvenais kritērijs. Pavisam teritorijā regulāri sastopamas 16 Latvijā īpaši aizsargājamās un 11 ES Putnu direktīvas 1.pielikuma putnu sugas, t.sk., dabas lieguma teritorija ir nozīmīga tajā ligzdojošam meža balodim Columbaenas, kas ir dobumperētājs putns un, tāpat kā zaļā vārna, ir atkarīgs no melnās dzilnas dobumiem, kādi ir atrodami arī izvērtējamā teritorijā. Minēto sugu aizsardzībai Garkalnes dabas liegumā būtu pievēršama īpaša uzmanība.

Tajā pašā laikā, detālplānojuma teritorija, saskaņā ar MKN 930 pilnībā iekļauta neitrālajā zonā, kas liecina par to, ka šajā teritorijā nav sastopamas aizsargājamās dabas vērtības.

Saskaņā ar MKN 930 8.punktā noteikto: Visā dabas lieguma teritorijā aizliegts:

- ierīkot jaunus atkritumu poligonus, kā arī piesārņot un piegružot vidi ar atkritumiem un uzglabāt atkritumus tiem neparedzētās vietās;
- uzstādīt vēja elektrostacijas;
- nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, mopēdiem, pajūgiem un zirgiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību (izņemot neitrālo zonu);
- atjaunot (sējot vai stādot) un ieaudzēt mežu;
- veikt augsnes apstrādi, lai veicinātu meža atjaunošanu;
- lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai.

Detālplānojuma risinājumi neparedz nevienu no iepriekš minētajām darbībām.

Saskaņā ar MKN 930 32. punktā noteikto: neitrālā zona izveidota, lai nodrošinātu tajā iekļauto teritoriju ilgtspējīgu saimniecisko izmantošanu un attīstību.

MKN 930 33.punktā noteikts, ka Zemesgabalu sadalīšana un jauna būvniecība neitrālajā zonā pieļaujama atbilstoši detālplānojumam un stratēģiskajam ietekmes uz vidi novērtējumam, ja saņemts pozitīvs Vides

pārraudzības valsts biroja atzinums par ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000).

Savukārt MKN 930 34.punktā noteikts, ka Infrastruktūras būvniecība neitrālajā zonā veicama atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai par ietekmes uz vidi novērtējumu

No trim pusēm detālplānojuma teritoriju iekļauj Natura 2000 dabas lieguma “Garkalnes meži” dabas lieguma zona, bet otrpus Sēņu ielai, kas vienlaikus ir dabas lieguma robeža ir esoša savrupmāju apbūves teritorija. Aptuveni 200 m uz austrumiem atrodas Krievupe.

Tuvākās dabas lieguma regulējamā režīma zonas atrodas 480 m uz ziemeļaustrumiem, 660 m uz austrumiem un 505 m uz dienvidrietumiem.

Tuvākajā apkaimē mikroliegumu nav.

Detālplānojuma teritorija jau ilgstoši ir saimnieciski izmantota un urbanizēta, tajā nav konstatētas īpaši aizsargājamas sugas vai biotopi. Detālplānojuma teritorijā un tās apkārtnē ir bijušas padomju armijas munīcijas noliktavas, par ko šobrīd liecina būvju paliekas, ceļu un pārveidotas reljefa vietas. Dienvidaustrumu daļā teritoriju šķērso plaša bijušā armijas ceļa trases vieta, kas aizaug ar jaunām priedēm. Teritorijas reljefs ir līdzens.

Šī teritorija senāk bijusi atklātāka, bet pakāpeniski dabiski aizaug. Pašreiz tā ir meža teritorija, kur dominē skrajš, cilvēku izkopts priežu sils ar zemu zemsedzi, bez pameža un vietām ar jaunu priedīšu paaugu. Krūmu praktiski nav. Mežaudzē, ņemot vērā jauno priedīšu grupas, veidojas dažāda vecuma struktūra. Detālplānojuma teritorijas ziemeļrietumu daļā pie dabas lieguma robežas izklaidus sastopamas vairākas vecākas priedes. Tur arī vairāki lielāku dimensiju sausokņi ar dobumiem.

2017.gada vasarā veikta teritorijas apsekošana un izvērtēta plānotās apbūves detālplānojuma teritorijā ietekme uz dabas lieguma “Garkalnes meži” ornitofaunu.

2018.gada 3.decembrī eksperts veicis atkārtotu vērtējumu par detālplānojuma īstenošanas iespējamo ietekmi uz dabas liegumu Garkalnes meži, tā ornitoloģiskajām vērtībām. Tā rezultātā sagatavojot agrāk sagatavotā eksperta atzinuma (RL/122/10.07.2017) papildinātu versiju, tai skaitā ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) lēmumu Nr. 4-02/26 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu” (VPVB, Rīgā, 22.05.2018).(4.pielikumā: 10.07.2017. eksperta Rolanda Lebusa (eksperta sertifikāts Nr. 005; sertifikāts izsniegts 08.04.2013, derīgs līdz 13.05.2018, 2018.gadā pagarināta sertifikāta darbība līdz 2023.gadam) izsniegto atzinumu par plānotās apbūves īpašumā ar kadastra Nr.80600040747 (Garkalnes novads, Baraviku iela 9) ietekmi uz dabas lieguma “Garkalnes meži” ornitofaunu).

2017.gada 10.oktobrī veikta teritorijas apsekošana un 04.12.2017. izsniegts Eksperta atzinums “Aizsargājami sugu, mežu un krūmāju biotopu un aizsargājamo augu sugu izvērtējums” (eksperte S.Ikauniece sertifikāta Nr. 044, specializācija:vaskulārie augi, ķērpji, sūnas; B: meži un virsāji, purvi Sertifikāta darbības termiņš pagarināts līdz 02.01.2024.) (5.pielikums – Ekspertes S.Ikaunieces atzinums).

Eksperta atzinuma slēdzienā norādīts, ka “aizsargājamas augu, sūnu, ķērpju sugas vai koki, kas atbilstu īpaši aizsargājama dabas pieminekļu statusam, teritorijā nav konstatēti. Izvērtējot teritoriju atbilstoši “Dabas skaitīšanas” projekta metodiskajiem norādījumiem, teritorija neatbilst īpaši aizsargājamo biotopu noteikšanai, tai skaitā šādas teritorijas netiek atzīmētas kā biotops “Mežainas piejūras kāpas”.

1.pielikums

S.Ikaunieces eksperta atzinumam (04.12.2017.)
īpašums Garkalnē, kadastra Nr.80600040747

7.attēls Ekspertes S.Ikaunieces Atzinumā ietvertā shēma

Atzīts: “lai gan teritorijā veidojas bioloģiski vērtīgam mežam raksturīgā audzes struktūra un ir sastopami atsevišķi bioloģiski veci koki, kopumā mežaudze nekvalificējas Latvijas īpaši aizsargājama biotopa nosacījumiem, vai biotopam, kuru aizsardzībai veidojami mikroliegumi”.

Tajā pašā laikā kā teritorijas neapšaubāma bioloģiska vērtība tiek atzīmētas “atsevišķās vecākās priedes, īpaši zemesgabala ziemeļrietumu daļā pie lieguma robežas”, norādot, ka “plānojot teritorijas izmantošanu citiem mērķiem, šī zemesgabala daļa būtu īpaši saudzējama un koki saglabājami”. Atzinuma 1.pielikumā pievienota shēma, kurā norādīta minētā teritorija (sk.6. attēlu) un tā sakrīt ar iepriekš minētā ornitofaunas izvērtējuma atzinumā norādīto.

Eksperta R Lebusa Atzinumā norādīts, ka 29.06.2017. veiktās izvērtējamās teritorijas apsekojuma laikā izvērtējamā teritorijā un tuvākajā apkaimē nav konstatēta neviens īpaši aizsargājamā putnu suga. Nav konstatētas arī putnu sugas, kuru aizsardzībai veidojami mikroliegumi un Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļautās putnu sugas. Tādas izvērtējamā teritorijā un tuvākajā apkaimē nav konstatētas arī 2015.–2016.gadā Natura 2000 teritoriju putnu monitoringa ietvaros veiktajās uzskaitēs un tādu novērojumi nav atzīmēti arī interneta dabas datu bāzē Dabasdati.lv, kā arī Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS.

Izņēmums ir netālu no izvērtējamās teritorijas regulāri novērojama zaļā vārņa *Coraciasgarrulus*, kurai nav zināma ligzdošanas vieta, bet **viens pāris netālu no izvērtējamās teritorijas vēl nesen ligzdojis dabas liegumam piegulošajā ciematā** (E.Račinskapers.ziņ.).

2018.g. 29. jūnijā veiktās apsekošanas laikā novērotas parastas, bieži izplatītas un šādām dzīvotnēm vairāk vai mazāk tipiskas sugas: svīre *Apusapus*, vālodze *Oriolusoriolus*, koku čipste *Anthustrivialis*, svirlītis *Phylloscopussibilatrix*, cekulzīti *Paruscistatus*, pelēkais strazds *Turduspilaris*, žubīte *Fringillacocebs*.

Tāpat, izvērtējamā teritorijā, tās ziemeļu malā atrastas arī divas priedes ar dobumiem.

o viens melnās dzilnas dobums resnā priedē aptuveni 6 m augstumā – caurums neliels, dobums aizaug (koka koordinātes X 527007, Y 6321603; precizitāte 3 m);

o deviņi melnās dzilnas *Dryocopusmartius* kalti dobumi un pusdobumi priedē ar mērenām (vidējām) dimensijām 20 m no asfaltētās ieliņas un 5 m no īpašuma robežas (skatīt 12.–14. attēlu); dobumi 2,5–5 m augstumā; divos dobumos pīkst / čiepst putnu mazuļi, iespējams, svīrēm (koka koordinātes X 526971, Y 6321571; precizitāte 3 m).

2018.g. 4. jūlijā laika posmā no plkst. 9:30 līdz plkst. 10:00 ornitologs E. Dzenis atkārtoti apsekojis koku ar deviņiem dobumiem un minēto laiku uzturējies tā tuvumā, bet mazuļu balsis nav dzirdējis un nekādu sugu pieaugušos putnus dobuma tuvumā nav manījis.

2018.g. 6.jūlijā laika posmā no plkst. 8:50 līdz plkst. 12:40 ornitologi R. Lebuss, E. Dzenis, R. Rekmanis atkārtoti apsekojuši izvērtējamo teritoriju un tās tuvāko apkaimi, t.sk., apsekojuši koku ar deviņiem dobumiem. Konstatēts, ka divi mazākie dobumi ir apdzīvoti un tajos ir svīru mazuļi (novērotas svīres, kas ielido dobumos un izlido no tiem, silda mazuļus, kā arī dzirdētas mazuļu balsis). Vienā no mazajiem dobumiem ir ligzdas materiāls, kas varētu piederēt erickiņam *Phoenicurusphoenicurus*. Divi lielākie dobumi vismaz šogad nav apdzīvoti – vienā no tiem ligzdas materiāla nav, otram ligzdas materiālu pārbaudīt neizdodas, jo dobums ir pārāk dziļš, bet nekādas sekundāras pazīmes (ekskrementi un spalvas uz dobuma malām, stumbra, uz zemes ap dobumaino koku, smaka no dobuma) neliecina, kas tas būtu bijis šogad apdzīvots. Pārējie dobumi (pusdobumi) ir nepabeigti, kas dobumperētāju putnu ligzdošanai nav īsti piemēroti.

4.8. Antropogēnā slodze

Detālplānojuma teritorija ir iepriekš saimnieciski izmantota, urbanizēta teritorija, tajā un tās apkaimē atrodas kādreizējās padomju armijas noliktavās, par ko šodien liecina saglabājušās pussabrukušu būvju paliekas un izmainīts reljefs dažādu vaļņu un bedru veidā. Pašlaik saimnieciskā darbība teritorijā netiek veikta

Teritorija robežojas (aiz ceļa) ar Garkalnes ciema apbūves teritoriju.

4.8.1. Komunālo pakalpojumu pieejamība

Ūdensapgādes sistēma

Detālplānojuma teritorijā nav iespējams centralizētās ūdensapgādes pieslēgums.

Notekūdeņu apsaimniekošana

Detālplānojuma teritorijā nav pieejams pieslēgums centralizētajai kanalizācijas sistēmai.

Meliorācijas sistēmas

Detālplānojuma teritorijā nav izbūvētas meliorācijas sistēmas.

Atkritumu apsaimniekošana

Garkalnes novadā ir izveidota atkritumu apsaimniekošanas sistēma, kurai iespējams un ir nepieciešams pievienoties, noslēdzot līgumu par sadzīves atkritumu izvešanu.

Pirms uzsākt būvniecības darbus veicama teritorijas labiekārtošana, novācot drupas un būvgružus un nododot tos apsaimniekošanai atbilstošam komersantam.

5. ALTERNATĪVIE RISINĀJUMI, IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Detālplānojumam nav izstrādāti alternatīvi risinājumi. Ja sabiedriskās apspriešanas laikā sabiedrība vai atbildīgās valsts institūcijas izvirzīs prasības vai nosacījumus, tiks izvērtēta iespēja un nepieciešamība izstrādāt alternatīvu risinājumu.

Ja plānošanas dokuments netiks īstenots šī dabas lieguma neitrālās zonas daļā saglabāsies pielūžnota degradēta vide ar bijušās armijas infrastruktūras graustiem.

6. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Detālplānojuma teritorija zemes vienībai Baraviku ielā 9 (kadastra apzīmējums 8060 004 0747) ir neliela, tās kopējā platība - 0,9507 ha.

Ievērojot piesaistīto ekspertu atzinumos rekomendēto attiecībā uz atstājamo koku grupu joslas formā, gar detālplānojuma (īpašuma Baraviku ielā 9) teritorijas ziemeļrietumu malu plānots saglabāt 20 m platu meža joslu kā neapbūvētu privātā īpašumā esošu publiskās ārtelpas teritoriju. Īpašuma zemes vienību paredzēts sadalīt divās jaunās zemes vienībās 4143 m² un 5364 m² platībā.

Tādējādi būtiski palielinot no jauna izveidoto zemes vienību platību, salīdzinot ar Teritorijas plānojumā atļauto, kas konkrētajā funkcionālajā zonā pieļauj jaunu zemes vienību veidošanu 1200 m² platībā. Tādējādi netiek veidota blīva apbūves teritorija. Teorētiski, ņemot vērā īpašuma zemes vienības platību, būtu iespējams veidot 7 jaunus apbūves zemes gabalus, saskaņā ar teritorijas plānojumā atļauto.

Detālplānojuma grafiskajā daļā zemes vienībās norādītas teritorijas, kuras plānotas apbūvei – ēku un būvju izvietojumam, attēlojot ieteicamo ēku izvietojumu. Savrupmāju apbūves teritorijā kā galvenais teritorijas izmantošanas veids plānots *savrupmāju un dvīņu māju apbūve* – viena dzīvojamā ēka katrā zemes vienībā ar nepieciešamajām saimniecības ēkām un palīgbūvēm.

Ar detālplānojuma nosacījumiem tiek samazināts iespējamo atļauto papildus darbību (teritorijas plānojumā noteikto papildizmantošanu) spektrs detālplānojuma teritorijā, salīdzinot ar teritorijas plānojumā atļauto.

Saskaņā ar Zemes īpašnieka pausto un Detālplānojuma nosacījumiem:

Ūdensapgāde tiks nodrošināta ierīkojot ūdensapgādes urbumu;

Notekūdeņus plānots savākt hermētiskā septiķī, nodrošinot to regulāru izvešanu uz attīrīšanas iekārtām.

Apkures risinājums tiks izvēlēts projektēšanas stadijā, izvērtējot iespēju izmantot gāzi vai koka granulas.

Šāda zemes izmantošana nerada būtiskas ietekmes uz piegulošo teritoriju.

Tādējādi ietekmēta tiks tikai Detālplānojuma teritorija.

Ņemot vērā teritorijas pašreizējo, daļēji degradēto, stāvokli (ar PSRS Armijas atstātajiem sagruvušajiem un pussagruvušajiem objektiem, teritorijas apbūve un labiekārtošana atstās pozitīvu ietekmi kā uz ainavu, tā arī novērsīs turpmāku teritorijas piesārņošanu ar graustu atkritumiem.

Saskaņā ar piesaistīto ekspertu atzinumos definēto, ievērojot sniegtās rekomendācijas, detālplānojuma īstenošana neietekmēs dabas lieguma Garkalnes meži dabas vērtības, vai tā integritāti.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, dabas teritoriju apbūve u.c.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā, piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā.

Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un rekonstrukcija, transporta infrastruktūras (ceļu, dzelzceļu) paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, it sevišķi, ja darbība tiek veikta cilvēka darbības neizmainītā vidē. Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemeszemes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Vidēji ilga un ilglaicīga ietekme ir saistīta ar zemes transformāciju no viena zemes izmantošanas mērķa citā, ūdensobjektu morfoloģijas izmaiņām (upju taisnošana, dambju ierīkošana).

Plānošanas dokumentā ietvertu uzdevumu īstenošanā konsekvēnti jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

7.1. Ietekme uz vidi paredzētās teritorijas sagatavošanas un būvniecības darbu laikā

Būtiskākās tiešās ietekmes būvniecības laikā ir:

- Dabīgās zemeszemes un biotopu iznīcināšana, ietekme ilglaicīga un neatgriezeniska, Tā kā teritorija ir jau agrāk saimnieciski izmantota un teritorijā nav konstatētas īpaši aizsargājamas sugas vai biotopi, ietekme nebūtiska. Ņemot vērā detālplānojuma teritorijas nelielo platību (0,05 % no Garkalnes mežu dabas lieguma platības), dabas lieguma Garkalnes meži vai Garkalnes novada teritorijas mērogā tā neietekmē bioloģisko daudzveidību tajos;
- Trokšņa emisijas no būvniecības tehnikas, to darba laikā. Ietekme īslaicīga un lokāla, nebūtiska. Plānojot būvniecības darbus, ieteicams konsultēties ar ekspertu ornitologu, un neveikt trokšņus radošus būvniecības darbus aizsargājamo putnu sugu ligzdošanas laikā;
- Emisijas gaisā no būvniecības tehnikas un putekļu emisijas veicot zemes darbus. Ietekme īslaicīga, lokāla, nebūtiska, jo netiek plānoti liela apjoma zemes darbi.

Netiešās ietekmes:

- Autotransporta plūsmas palielināšanās. Ietekme īslaicīga, nebūtiska;

Pēc būvniecības darbu pabeigšanas, teritorija tiks labiekārtota un apzaļumota radot sakoptu viensētas tipa vidi, maksimāli saglabājot vērtīgos kokus arī ārpus 20m platās zonas, kurā, saskaņā ar ekspertu rekomendācijām tiek saglabāts koku puduris un vide ap tiem.

7.2. Prognozējamā ietekme uz vidi savrupmāju ekspluatācijas laikā

Būtiskākās tiešās ietekmes uz vidi:

- Emisijas gaisā no apkures iekārtām (emisijas nebūtiskas un nerada draudus gaisa kvalitātei);
- Sadzīves trokšņa emisijas, nebūtiskas, lokālas, nav prognozējams, ka varētu pārsniegt normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības.

Prognozējamās netiešās ietekmes

- Transporta kustības pieaugums, ietekme nebūtiska;
- Iedzīvotāju skaita palielināšanās, 4-8 cilvēki, nerada būtiskas iedzīvotāju skaita izmaiņas Garkalnes novada teritorijā.

7.2.1. Ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un apkārtnes bioloģisko daudzveidību

Detālplānojuma teritorija atrodas dabas liegumā Garkalnes meži, kas ir arī NATURA 2000 teritorija. Dabas lieguma Garkalnes meži individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos šai teritorijai noteikts neitrālās zonas statuss. MKN 930 Definēts, ka neitrālā zona izveidota, lai nodrošinātu tajā iekļauto teritoriju ilgtspējīgu saimniecisko izmantošanu un attīstību. Tātad šī teritorija izdalīta no Dabas lieguma kā teritorija, kurā tiek atļauta saimnieciskās darbības attīstīšana. Tāpat ir noteikts, ka Zemesgabalu sadalīšana un jauna būvniecība neitrālajā zonā pieļaujama atbilstoši detālplānojumam un stratēģiskajam ietekmes uz vidi novērtējumam, ja saņemts pozitīvs Vides pārraudzības valsts biroja atzinums par ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000). Infrastruktūras būvniecība neitrālajā zonā veicama atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai par ietekmes uz vidi novērtējumu. Tādējādi šajā zonā tiek pieļauta arī detālplānojumā paredzētā zemes gabala dalīšana divās vienībās un apbūve atbilstoši Garkalnes novada teritorijas plānojumā noteiktajam. Visās citās dabas lieguma zonās ir noteikti saimnieciskās darbības dažādi aprobežojumi, tai skaitā pilnīgs saimnieciskās darbības aizliegums regulējamā režīma zonā. Taču neitrālajā zonā nav noteikti saimnieciskās darbības aprobežojumi. Uz to attiecināmi vienīgi vispārīgie aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā: Visā dabas lieguma teritorijā aizliegts:

- ierīkot jaunus atkritumu poligonus, kā arī piesārņot un piegružot vidi ar atkritumiem un uzglabāt atkritumus tiem neparedzētās vietās;
- uzstādīt vēja elektrostacijas;
- nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, mopēdiem, pajūgiem un zirgiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību (izņemot neitrālo zonu);
- atjaunot (sējot vai stādot) un ieaudzēt mežu;
- veikt augsnes apstrādi, lai veicinātu meža atjaunošanu;
- lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai.

Minētās darbības netiek plānotas detālplānojuma teritorijā.

Tādējādi var secināt, ka detālplānojuma teritorija atšķiras no pārējās Dabas lieguma teritorijas, ar kuru tā robežojas un tajā nav noteiktas aizsargājamās dabas vērtības.

Šo pieņēmumu apstiprina Ekspertu veiktie apsekojumi un izstrādātie atzinumi.

Ietekme uz biotopiem un augu sugām

2017.gada 10.oktobrī tika veikta teritorijas apsekošana Dabas aizsardzības pārvaldes administrēta projekta “Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā” (<http://skaitamdabu.gov.lv/public/>) jeb “Dabas skaitīšana” ietvaros, izvērtējot detālplānojuma teritorijā mežu biotopus un sugas, identificējot aizsargājamās biotopus un sugas. (Skatīt

pielikumā 2017.gada 4.decembrī izsniegto Eksperta atzinumu “Aizsargājami sugu, mežu un krūmāju biotopu un aizsargājamo augu sugu izvērtējums”. Sandra Ikaunieca, sertifikāta Nr.044, izdots 03.12.2010).

Eksperta atzinuma slēdzienā norādīts, ka “aizsargājamas augu, sūnu, ķērpju sugas vai koki, kas atbilstu īpaši aizsargājama dabas pieminekļu statusam, teritorijā nav konstatēti. Arī atbilstoši “Dabas skaitīšanas” projekta metodiskajiem norādījumiem, šādas vietas netiek atzīmētas kā biotops “Mežainas piejūras kāpas”. Atzīts: “lai gan teritorijā veidojas bioloģiski vērtīgam mežam raksturīgā audzes struktūra un ir sastopami atsevišķi bioloģiski veci koki, kopumā mežaudze nekvalificējas Latvijas īpaši aizsargājama biotopa nosacījumiem, kuru aizsardzībai veidojami mikroliegumi”.

Tajā pašā laikā kā teritorijas neapšaubāma bioloģiska vērtība tiek atzīmētas “atsevišķās vecākās priedes, īpaši zemesgabala ziemeļrietumu daļā pie lieguma robežas”, norādot, ka “plānojot teritorijas izmantošanu citiem mērķiem, šī zemesgabala daļa būtu īpaši saudzējama un koki saglabājami”

Detālplānojuma risinājums paredz saglabāt neskartu 20m platu joslu, saskaņā ar Ekspertu rekomendācijām

Konsultējoties ar Eksperti tiks noteikti pārējie teritorijā saglabājami koki

Tā kā teritorijā nav īpaši aizsargājamo augu sugu vai biotopu, Detālplānojuma īstenošanas radītā ietekme uz bioloģisko daudzveidību ir lokāla un nenozīmīga.

Nav prognozējamas ietekmes uz biotopiem vai augu sugām ārpus Detālplānojuma teritorijas.

Tādējādi detālplānojuma īstenošana nerada negatīvu ietekmi uz Dabas lieguma Garkalnes meži aizsargājamiem biotopiem vai augu sugām.

Ietekme uz ornitoloģiskajām vērtībām

2017.gada vasarā veikta teritorijas apsekošana un izvērtēta plānotās apbūves detālplānojuma teritorijā ietekme uz dabas lieguma “Garkalnes meži” ornitofaunu. Apsekošanu veicis un Atzinumu sagatavojis eksperts Rolands Lebus (eksperta sertifikāts Nr. 005; sertifikāts izsniegts 08.04.2013, pagarināts līdz 2023.gadam). 2018.gada decembrī Atzinums papildināts, detalizējot ietekmju uz dabas lieguma Garkalnes meži izvērtējumu.

Minētajā atzinumā norādīts, ka “29.06.2017 veiktās izvērtējamās teritorijas apsekojuma laikā izvērtējamā teritorijā un tuvākajā apkaimē nav konstatēta neviena īpaši aizsargājamā putnu suga. Nav konstatētas arī putnu sugas, kuru aizsardzībai veidojami mikroliegumi un Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļautās putnu sugas. Tādas izvērtējamā teritorijā un tuvākajā apkaimē nav konstatētas arī 2015.–2016.gadā Natura 2000 teritoriju putnu monitoringa ietvaros veiktajās uzskaitēs un tādu novērojumi nav atzīmēti arī interneta dabas datu bāzē Dabasdati.lv, kā arī Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS”.

Visās minētajās uzskaitēs īpaši aizsargājamās putnu sugas izvērtējamā teritorijā un tās tuvākajā apkaimē (tādā attālumā, kādā šajā vietā plānotā darbība tās varētu nelabvēlīgi ietekmēt) nav konstatētas.

Izņēmums ir netālu no izvērtējamās teritorijas regulāri novērojama zaļā vārna *Coracias garrulus*, kurai nav zināma ligzdošanas vieta, bet viens pāris netālu no izvērtējamās teritorijas vēl nesen ligzdojis dabas liegumam piegulošajā ciematā (E.Račinskapers.ziņ.). Tādējādi ornitologi guvuši pierādījumus tam, ka zaļā vārna nevairās no cilvēku apdzīvotām vietām, pat ligzdošanai izvēloties ciemata teritoriju, ja vien ir atbilstošs koks.

Saskaņā ar aktuālajiem datiem (Račinskis E., nepublicēti dati), Natura 2000 teritorijā dabas liegumā “Garkalnes meži” un tam piegulošajās neaizsargātajās platībās 2018. gadā ir reģistrētas 6 zaļo vārnu ligzdas. Tikpat daudz ligzdu ir bijis netālā Silakroga apkaimē un 2 ligzdas konstatētas Natura 2000 teritorijā aizsargājamo ainavu apvidū “Ādaži”

Eksperts secina, ka, lai arī īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošana izvērtējamā (detālplānojuma teritorijā) teritorijā un tās tuvākajā apkaimē nav reģistrēta līdzšinējās dabas lieguma izpētes laikā un nav konstatēta arī izvērtējamās teritorijas apsekošanas laikā, kas veikta šī eksperta atzinuma sagatavošanas

nolūkos, pilnīgi izslēgt šādu iespēju pagātnes vai nākotnes griezumā nevar, par ko liecina arī zaļo vārnu novērojumi tuvākajā apkaimē, kas aprakstīti šī eksperta atzinuma 2.7. punktā. Izvērtējamās teritorijas ziemeļu malā atrastie dobumi un pašreizējie šīm sugām piemērotās dzīvotnes parametri ir piemēroti zaļās vārnas un citu dobumperētāju putnu, t.sk., īpaši aizsargājamo sugu ligzdošanai, līdz ar to šo sugu ligzdošanas iespējamība tajos ir visumā augsta.

Tomēr ņemot vērā Atzinumā ietvertu informāciju, ka zaļā vārna vairākkārt ligzdojusi ciemata teritorijā, kā arī to, ka saskaņā ar ekspertu rekomendācijām joslā, kas robežojas ar esošo meža teritoriju un kurā atrodas ekspertu minētais dobumainais koks nav plānots iekļaut apbūves teritorijā, bet gan saglabāt neskartu, nav prognozējams, ka divu savrupmāju būvniecība un teritorijas labiekārtošana, saglabājot arī citus vērtīgus kokus, varētu atstāt negatīvu ietekmi uz zaļās vārnas vai citu dobumperētāju putnu iespējām ligzdot šajā teritorijā.

Novērtējot detālplānojuma teritorijas nozīmi augstāk minētajām sugām to lokālo, kā arī Latvijas populāciju mērogā, eksperts pauž viedokli, ka apbūve izvērtējamā teritorijā, plānotajos apjomos (divi apbūves gabali) nav uzskatāma par būtisku, ņemot vērā tās atrašanos tieši blakus esošai ciemata apbūvei, kā arī detālplānojuma teritorijā pārstāvēto putnu dzīvotņu aktuālo kvalitāti (tajā dominē jauns mežs (izņemot nelielu izvērtējamās teritorijas meža joslu tās ZR malā), kurā ligzdošanas un barošanās apstākļi ir dominējoši suboptimāli iepriekš minētajām putnu sugām) un nelielo teritorijas platību.

Izvērtējamās teritorijas platība (0,95 ha) ir ļoti niecīga attiecībā pret Garkalnes mežu dabas lieguma platību (1785 ha) jeb izvērtējamās teritorijas platība ir tikai 0,05 % no Garkalnes mežu dabas lieguma platības.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Eksperts secina, ka ietekmes būtiskums ir vērtējams kā nebūtisks kā uz Garkalnes mežu dabas lieguma un Latvijas zaļo vārnu populāciju, tā uz citu putnu sugu populācijām.

Atzinumā secināts, ka izņēmuma kārtā apbūve daļā no izvērtējamās teritorijas ir pieļaujama, ņemot vērā tās neitrālās zonas statusu un salīdzinoši nelielo antropogēno ietekmju apjomu uz dabas liegumu un tā putnu populācijām, pamatā īpaši aizsargājamām dobumperētāju putnu sugām.

Atzinumā norādīts, ka Detālplānojuma teritorijā, veicot tās apbūvi ir jā saglabā abi Eksperta atrastie dobumainie koki, kas aprakstīti šī eksperta atzinuma 2.7. punktā un grupa koku ap tiem. Atstājamā koku grupa rekomendējama joslas formā gar izvērtējamās teritorijas ziemeļrietumu malu 15–20 m platumā no tās, atstājot to nenožogotu ārpus apbūves teritorijas.

7.2.2. Citas iespējamās ietekmes

Detālplānojuma izstrādes un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā nav konstatētas citas iespējamās ietekmes uz vidi, ko varētu radīt paredzēto darbību īstenošana Detālplānojuma teritorijā.

7.2.3. Limitējošo faktoru analīze

Šī vides pārskata iepriekšējās sadaļās ir izvērtētas iespējamās ietekmes uz vidi un nav konstatēti limitējoši faktori, kas saistīti ar normatīvajos aktos noteiktiem vides stāvokļa un kvalitātes robežlielumiem. Detālplānojuma izstrādes un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas procesā nav konstatētas tādas ietekmes vai limitējošie faktori, kas varētu būt par iemeslu tam, ka detālplānojuma īstenošana nav iespējama.

7.2.4. Ietekmes uz vidi būtiskuma izvērtējums

Detālplānojumā izstrādāto risinājumu īstenošanas būtiskās ietekmes definētas šī Vides pārskata iepriekšējās sadaļās. Kā būtiskākās ietekmes ir definētas ietekme uz detālplānojuma teritorijas bioloģisko daudzveidību, kas varētu samazināties būvniecības procesā, taču labiekārtošanas darbu rezultātā, kā arī saglabājot vērtīgos kokus visā teritorijā un 20m platu robežjoslu, kā to rekomendē Eksperti šī ietekme ir nebūtiska un nekādā mērā neietekmē Dabas lieguma Garkalnes meži ekoloģiskās funkcijas, dabas bagātības un integritāti

Paredzētās darbības īstenošana būvniecības un ekspluatācijas gaitā var radīt kā tiešas, tā netiešas ietekmes uz vidi, taču tās ir lokālas un nebūtiskas.

Tiešās ietekmes

Būvniecības procesā tiešās ietekmes, galvenokārt, saistāmas ar zemes transformāciju un līdz šim neapbūvētas zemes apbūvi, emisijām gaisā un troksni no būvniecības tehnikas, kā arī transporta plūsmu būvmateriālu, būvniecības tehnikas un strādnieku transportam. Minētās ietekmes analizētas iepriekšējās Vides pārskata sadaļās, konstatējot, ka tās ir nebūtiskas.

Ja tiek ievērotas būvniecības darba drošības un vides aizsardzības prasības un tiek īstenoti plānotie pasākumi ietekmju novēršanai un mazināšanai, detālplānojumā paredzēto darbību īstenošana nerada būtiskas ietekmes uz vidi ne detālplānojuma, ne tai piegulošajā teritorijā, kā arī nav prognozējama tieša būtiska ietekme uz dabas lieguma Garkalnes meži ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un dabas vērtībām.

Netiešās ietekmes

Detālplānojumā plānoto (atļauto) darbību īstenošana var radīt arī netiešas ietekmes uz vidi. Kā tādas minamas transporta kustības pieaugums, it sevišķi būvniecības laikā (strādnieku, materiālu transports). Taču ņemot vērā nelielos būvapjomus (divas savrupmājas un palīgēkas), nav prognozējams būtisks transporta plūsmas pieaugums.

Netiešās ietekmes saistāmas arī ar iedzīvotāju skaita pieaugumu ciematā. Arī šī ietekme ir klasificējama kā nebūtiska, divu savrupmāju iedzīvotāju skaits ir neliels – divas ģimenes kopā prognozējams 4-10 cilvēki.

Ilglaicīgās ietekmes

Ilglaicīgās ietekmes saistāmas ar būvniecības rezultātā izmainīto zemes izmantošanas veidu, ainavas izmaiņu. Ņemot vērā teritorijas pašreizējo stāvokli, var secināt, ka šīs izmaiņas ir neitrālas, tās ne uzlabo, ne pasliktina esošo stāvokli.

Ilglaicīgas, taču nebūtiskas prognozējamās ietekmes uz gaisa kvalitāti un trokšņa traucējumi.

Kopumā var secināt, ka saimnieciskās darbības attīstība Detālplānojuma teritorijā, kura jau agrāk izmantota saimnieciskajā darbībā (armijas noliktavas u.c. objekti) rada vides izmaiņas, kas nav novēršamas, taču tās nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības. Tāpat, pielietojot organizatoriskus un tehniskus pasākumus iespējama negatīvo ietekmju būtiska samazināšana.

7.3. Nepieciešamās izmaiņas teritoriju plānojumos un plānošanas dokumentos

Detālplānojums detalizē Garkalnes novada teritorijas plānojumā noteikto un tajā noteiktais attiecas tikai uz Detālplānojuma teritoriju.

Stājoties spēkā Detālplānojumam nav nepieciešams veikt izmaiņas Garkalnes novada teritorijas plānojumā, vai citos Garkalnes novada attīstības plānošanas dokumentos.

8. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKĻU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI

Lai gan ar detālplānojuma īstenošanu saistīto darbību veikšanai nav konstatētas būtiskas negatīvas ietekmes uz vidi, ir plānoti pasākumi, kas novērš nebūtiskās ietekmes vai samazina tās līdz minimumam, īpaši tiek izstrādāti pasākumi, kas novērš jebkādu ietekmi uz pārējo dabas lieguma Garkalnes meži daļu, un tās bioloģiskajām vērtībām.

Daļa pasākumu saistīti ar pieaicināto ekspertu (biotopu eksperte S.Ikauniece un ornitoloģijas eksperts R.Lebuss) rekomendācijām.

Paredzētie risinājumi ietekmju uz vidi samazināšanai vai novēršanai

3. tabula

Ietekme uz vidi	Pasākumi ietekmes mazināšanai
Ietekme uz dabas liegumu Garkalnes meži	
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	<ul style="list-style-type: none"> Saskaņā ar Ekspertes S.Ikaunieces rekomendācijām, iespēju robežās tiks saglabāti vērtīgie koki visā detālplānojuma teritorijā Saskaņā ar Ekspertu rekomendācijām detālplānojuma ZR malā tiek saglabāta neskarta 20m plata meža josla, kurā atrodas dobumainie koki
Ietekme uz dobumperētāju putnu ligzdošanas apstākļiem	<ul style="list-style-type: none"> Paredzēts saglabāt abus Eksperta norādītos dobumainos kokus, un koku grupu ap tiem, veidojot 20 m platu joslu detālplānojuma teritorijas ZR malā. Tādējādi detālplānojuma īstenošanas rezultātā nesamazinās dobum perētāju putnu, tai skaitā zaļās vārnas potenciāli iespējamo ligzdošanas vietu skaits.
Iespējami trokšņa traucējumi būvniecības procesā, putnu ligzdošanas laikā	<ul style="list-style-type: none"> Konsultējoties ar ekspertu R.Lebusu projektēšanas gaitā tiks precizēti dobumperētāju putnu (tai skaitā zaļās vārnas) ligzdošanas laiks, šajā laika posmā neveicot darbus, kuri rada nozīmīgas trokšņa emisijas (piemēram, koku zāgēšana, zemes darbi izmantojot tehniskos līdzekļus)
Putnu traucēšana ligzdošanas laikā	<ul style="list-style-type: none"> Konsultējoties ar ekspertu R.Lebusu projektēšanas gaitā tiks precizēti laika posmi, kuros netiek veikta krūmu izciršana, koku zāgēšana, lai izvairītos no putnu ligzdu izpostīšanas. Šie darbi veicami optimāli vasaras otrajā pusē, rudens, ziemas sezonā.
Citas ietekmes	
Pasākumi grunts un pazemes ūdens kvalitātes aizsardzībai	<ul style="list-style-type: none"> Darba drošības pasākumu ievērošana, avārijas situāciju nepieļaušana būvniecības laikā; Teritorijas attīrīšanas no tajā esošajiem būvgružiem un graustiem procesā nodrošināt šo atkritumu nodošanu atbilstošam apsaimniekotājam; Notekūdeņu savākšana hidroizolētā tvertnē (septiķī), regulāra izvešana, novēršot jebkuru iespējamo noplūdi vidē; Atkritumu šķirošana, līguma par atkritumu izvešanu noslēgšana Ūdens ieguves avotu (aku vai urbumu) atveru atbilstoša aprīkošana novēršot piesārņojuma iekļūšanu tajos, to apkārtnes planēšana ar slīpumu prom no ūdens ieguves avota, pieguļošās teritorijas apzaļumošana, vismaz 10m attālumā no tās neizmantojot ķīmiskos augu mēslošanas vai aizsardzības līdzekļus.

9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Detālplānojuma īstenošana nerada ietekmes, kuru novēršanai vai mazināšanai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāizstrādā kompensēšanas pasākumi.

10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME

Detālplānojuma teritorija atrodas tālu no Latvijas ārējām robežām un tā īstenošanas laikā paredzamās darbības nevar radīt pārrobežu ietekmi.

11. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Detālplānojuma teritorija ir nenozīmīgi maza un detālplānojuma īstenošanas ietekmes lokālas un nebūtiskas, tādēļ nav nepieciešams izstrādāt un īstenot atsevišķu detālplānojuma īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringu

Putnu monitoringu dabas lieguma Garkalnes meži teritorijā regulāri veic Dabas aizsardzības pārvalde. Zemes īpašniekiem jānodrošina nepieciešamā pieeja īpašumam šāda monitoringa novērojumu īstenošanai.

12. IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Garkalnes novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam
2. Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013. – 2024.gadam;
3. Plānošanas dokumentu Garkalnes novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam un Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013. – 2024.gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats Gala redakcija;
4. Dabas lieguma “Garkalnes meži” dabas aizsardzības plāns;
5. Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Ministru kabineta noteikumi Nr.930, Rīgā 2011.gada 6.decembrī (prot. Nr.72 21.§).
6. Ministru kabineta noteikumi Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu"(2000.gada 14.novembrī).
7. Ministru kabineta noteikumi Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" (2012.gada 18.decembrī)
8. 2006. gada 2. novembra „Vides aizsardzības likums”;
9. 1998. gada 14. oktobra Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”;
10. 2004. gada 23. marta MK noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”;
11. 2001. gada 15. marta Likums „Par piesārņojumu”;
12. 2014. gada 7. janvāra MK noteikumi Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”;
13. 2009. gada 3. novembra MK noteikumi Nr.1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti”;
14. 2009. gada 17. februāra MK noteikumi Nr. 158 “Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai”;
15. 1997. gada 5. februāra „Aizsargjoslu likums”;
16. 2005. gada 25. oktobra MK noteikumi Nr.804 „Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem”;
17. 2010. gada 28. oktobra „Atkritumu apsaimniekošanas likums”;
18. 2002. gada 12. septembra „Ūdens apsaimniekošanas likums”;
19. 2000. gada 16. marta „Sugu un biotopu aizsardzības likums”;
20. 2011. gada 13. oktobra „Teritorijas attīstības plānošanas likums”;
21. 2000. gada 14. novembra MK noteikumi Nr. 396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”;
22. 2007.gada 27.marta MK noteikumi Nr.213 “Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu”;
23. 2012.gada 18.decembra MK noteikumi Nr. 940 “Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”.

INTERNETA VIETNES

1. www.latvijasputni.lv/lv/putnu-saraksts.html
2. Garkalnes novada dome;
3. Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs <https://www.meteo.lv/>
4. Dabas aizsardzības pārvalde <https://www.daba.gov.lv/public>;
5. Valsts zemes dienests <https://www.vzd.gov.lv/>;
6. Tiesību aktu datu bāze Likumi.lv <https://likumi.lv/>